

論民事法與行政法之交錯－以單身
男性國人與母國婚姻關係存續中之
行蹤不明外籍勞工所生子女是否隨
同強制出境及戶籍登記問題為例

內政部移民署自行研究報告

中華民國 106 年 11 月

106301140000A-0005

論民事法與行政法之交錯－以單身
男性國人與母國婚姻關係存續中之
行蹤不明外籍勞工所生子女是否隨
同強制出境及戶籍登記問題為例

研究人員：熊 德 仁

內政部移民署自行研究報告

中華民國 106 年 11 月

NATIONAL IMMIGRATION AGENCY
MINISTRY OF THE INTERIOR
RESEARCH PROJECT REPORT

Evaluating the Overlap Between Civil Code and Administrative Law
— A Case Study Regarding Whether A Child, Whose Father is A
Single Male Taiwanese And Whose Mother is A Missing Foreign Labor
in Taiwan, Who Has Had Relationship of Marriage in Her Home Country,
Should be Deported With His Mother, And This Child's Household
Registration.

BY

Te-Jen, Hsiung

November 20, 2017

目次

摘要	III
第一章 緒論	1
第一節 研究動機與目的	1
第二節 研究範圍與架構	1
第二章 從現行民事法及行政法領域中個別之法規範分析單身男性國人與母國婚姻關係存續中之行蹤不明外籍勞工所生子女間之親子身分關係	3
第一節 個案現況	3
第二節 從民法親屬篇之法規範論單身男性國人與母國婚姻關係存續中之行蹤不明外勞所生子女間之親子身分關係	3
第三節 從涉外民事法律適用法所採之子女婚生性準據法論單身男性國人與母國婚姻關係存續中之行蹤不明外勞所生子女間之親子身分關係	5
第四節 從國籍法及戶籍法之規定論單身男性國人與母國婚姻關係存續中之行蹤不明外勞所生子女間之親子身分關係	7
第三章 從現行民法親屬篇、涉外民事法律適用法、國籍法及戶籍法等民事法與行政法領域之交錯關係決定此類個案之親子身分關係、子女隨同母親強制出境及戶籍登記等問題之研究	11
第一節 從現民法親屬篇、涉外民事法律適用法、國籍法及戶籍法等民事法與行政法領域之交錯關係決定此類個案之親子身分關係之研究	11
第二節 此類個案子女是否應隨同母親強制出境及其戶籍登記適法性等問題之研究	12
第四章 結論與建議	15
參考書目	17
附錄	19

摘要

關鍵詞：行蹤不明外勞、民法親屬篇、非婚生子女、婚生推定、否認之訴、印尼民法、越南婚姻及家庭法、涉外民事法律適用法、國籍法、戶籍法、出生、認領登記、強制出境

男性國人大鼎與女性印尼籍行蹤不明外籍勞工珊娣在臺同居多時，同居期間產下一子小晟。然而珊娣在來臺工作前與另一印尼籍男子（姓名不詳）已結婚，且婚姻關係存續中，雖然大鼎、珊娣、小晟三人以 DNA 檢驗之診斷證明書證明三者間血緣上親子關係，但依據現行民法親屬篇之規範，法律上小晟與大鼎的父子關係卻出現問題，原因是大鼎辦理小晟的出生、認領登記時，因係屬國人與非本國籍女子結婚，其子女出生係於父母結婚之前，欲申辦出生及認領登記，應先查明母在受胎期間無婚姻關係，父始得認領，因此，須提出珊娣在小晟出生時之單身證明文件，因珊娣在小晟出生時，前段婚姻仍存續中，故無法提出是項單身證明文件。

本文的研究範圍針對單身男性國人大鼎、母國婚姻關係存續中之行蹤不明外籍勞工珊娣所生子女小晟及珊娣前夫三者間親子關係的個案類型為研究對象，依據現行民法親屬篇、涉外民事法律適用法、國籍法及戶籍法等民事法與行政法領域之交錯關係中，從法規面向探討小晟是否應隨同珊娣強制出境及協助其戶籍登記等問題。研究架構在第一章緒論部分說明研究動機與目的、研究範圍、方法與架構；第二章則是針對單身男性國人大鼎、母國婚姻關係存續中之行蹤不明外籍勞工珊娣所生子女小晟及珊娣前夫三者間親子關係的個案類型為研究對象，先就現行民法親屬篇、涉外民事法律適用法、國籍法及戶籍法等現行法令規範詳加研究，從民事法、行政法等個別領域之法規範，彼此間之親子身分關係分別應為如何之論斷；第三章則現行民法親屬篇、涉外民事法律適用法、國籍法及戶籍法等民事法與行政法領域之交錯關係探討此類個案之親子身分關係應如何斷定、子女是否應隨同母親強制出境？如不予以強制出境，其戶籍登記是否適法等問題；第四章結論與建議部分則就前述章節研究所得之成果，歸納出具體建議作為解決問題之參考方案。

Abstract

Key words: missing foreign labor, The Part of Family of the Civil Code, natural children, the presumption of legitimacy of children, denial of legitimacy, the Civil Code in Indonesia, Law Governing the Application of Laws to Civil Matters Involving Foreign Elements, Nationality Act, Household Registration Act, registration of birth and claimant, deport

A male citizen, Ding, has been living for a while with a female foreign labor from Indonesia, Sandy, who is officially declared in a missing status in Taiwan. During their residence, they gave a birth to a boy, Cheng. However, before coming to Taiwan as a foreign labor, Sandy had already married with another male citizen in Indonesia whose the name is unknown, and the spousal relationship subsisted . Even though there is a DNA report saying that Cheng is a nature child of Ding and Sandy, there is a legal problem about the relationship between Ding and Cheng in light with the Part of Family of the Citizen Code in Taiwan. This Code has a rule that if a father would like to register his child's birth and to claim this child before marrying with the child's mother who is a foreigner, she must need to present a certification that she has definitely not had relationship of marriage with anyone during her pregnancy. Therefore, due to the fact that Sandy had had relationship of marriage with other male in Indonesia while Cheng was born, Ding cannot apply for registration of Cheng's birth resulting from the lack of certification necessary to prove that Sandy was single in the time of her pregnancy.

The focus of this research is to study this case concerning the relationship between Ding who is a single male person in Taiwan, Cheng, whose mother, Sandy, is officially declared missing in Taiwan, and Sandy's legal husband in Indonesia. In light with the overlap among the Part of Family of the Civil Code, Law Governing the Application of Laws to Civil Matters Involving Foreign Elements, Nationality Act, Household Registration Act and Administrative Law, we would like to explore some questions regarding whether or not Cheng should be deported with Sandy and whether the government should help him in household registration.

Chapter One of this research is to introduce the purposes, motivation, domain, methods and structures of the research; For Chapter Two, it is to study specifically these acts above for how to define the relationship between Ding, Sandy and Cheng; On Chapter Three, based on these acts we have touched on above, I will use this mentioned case to discuss how we can give a

clear definition on the relationship between them, whether this child should be deported with his mother, if not, whether the household registration of this child is legal; On Chapter Four, I would like to give clear conclusions resulting from the previous chapters as well as have concrete suggestions for troubleshooting.

第一章 緒論

第一節 研究動機與目的

化名為大鼎的國人於104年12月31日到筆者之服務單位請求協助，請求內容如下：大鼎先前與曾為印尼籍行蹤不明外籍勞工珊娣（化名）在臺同居多時，同居期間，珊娣為大鼎懷孕，並且於103年7月19日在新竹縣湖口鄉產下一子小晟（化名），為了給小晟一個健全的家庭，大鼎帶著珊娣於103年9月10日到移民署專勤事務第一大隊（現因組織改造，改隸屬於中區事務大隊）新竹縣專勤隊主動到案辦理出境手續，於同年10月8日出境返回印尼，欲與大鼎在印尼辦理結婚。然而珊娣在來臺工作前與另一印尼籍男子（姓名基資不詳）已結婚，且婚姻關係存續中，為與大鼎在印尼辦理結婚手續，珊娣先與印尼籍之配偶辦理離婚手續，後在104年4月13日與大鼎在印尼完成結婚程序，大鼎於104年12月24日帶著與珊娣的結婚證書及大鼎、珊娣、小晟三人以DNA檢驗證明親子關係之診斷證明書等相關文件至管轄戶政事務所辦理結婚登記及小晟的出生、認領登記，大鼎與珊娣的結婚登記順利完成，惟辦理小晟的出生、認領登記時卻出現問題，原因是大鼎辦理小晟的出生、認領登記時，因係屬國人與非本國籍女子結婚，其子女出生係於父母結婚之前，欲申辦出生及認領登記，應先查明母在受孕期間無婚姻關係，父始得認領，因此，須提出珊娣在小晟出生時之單身證明文件，因珊娣在小晟出生時，前段婚姻仍存續中，故無法提出是項單身證明文件；管轄戶政事務所遂請大鼎提出小晟非為珊娣前婚之婚生子女確定勝訴之否認之訴判決，始能辦理。大鼎經多方尋求解決之道，苦無解方，於是到站請求協助。

透過管轄戶政事務所專案協助，小晟在經過長達1年半處於無國籍或無戶籍的不確定狀態後，終於能在105年2月5日完成出生、認領登記。筆者以為法律上之親子關係未必與血緣、生物學上之親子關係一致，為能在確保子女身分安定及成長安全、解決不明確之親子關係、杜絕爭執、維持家庭間之信賴與和諧，避免父母親子間親權地位受到不安之危險，保護子女利益之原則下，興起研究本類案件在民事法與行政法領域交錯範圍內，是否能從法制面向，找出解決之依歸，以供處理該類子女是否隨同母親強制出境及協助辦理戶籍登記問題之參考。

第二節 研究範圍與架構

本文的研究範圍針對單身男性國人大鼎、母國婚姻關係存續中之行蹤不明外籍勞工珊娣所生子女小晟及珊娣前夫三者間親子關係的個案類型為研究對象，依據現行民法親屬篇、涉外民事法律適用法、國籍法及戶籍法等民事法與行政法領域之交錯關係中，從法規面向探討小晟是否應隨同珊娣強制出境及協助其戶籍登記等問題。

本文之研究方法先以個案研究法，針對單身男性國人大鼎、母國婚姻關係存續中之行蹤不明外籍勞工珊娣所生子女小晟及珊娣前夫三者間親子關係的個案類型為研究對象加以調查分析，先就現行民法親屬篇、涉外民事法律適用法、國籍法及戶籍法等現行法令規範詳加研究，再從此等民事法與行政法領域之交錯關係探討此類子女是否應隨同母親強制出境？如不予以強制出境，其戶籍登記是否適法等問題。全文並採傳統的文獻分析法，參考相關學理及實務上之學術著作、期刊資料、網路文章等等，以作為歸納結論與建議之參考依據。

研究架構在第一章緒論部分說明研究動機與目的、研究範圍、方法與架構；第二章則是針對單身男性國人大鼎、母國婚姻關係存續中之行蹤不明外籍勞工珊娣所生子女小晟及珊娣前夫三者間親子關係的個案類型為研究對象，先就現行民法親屬篇、涉外民事法律適用法、國籍法及戶籍法等現行法令規範詳加研究，從民事法、行政法等個別領域之法規範，彼此間之親子身分關係分別應為如何之論斷；第三章則現行民法親屬篇、涉外民事法律適用法、國籍法及戶籍法等民事法與行政法領域之交錯關係探討此類個案之親子身分關係應如何斷定、子女是否應隨同母親強制出境？如不予以強制出境，其戶籍登記是否適法等問題；第四章結論與建議部分則就前述章節研究所得之成果，歸納出具體建議作為解決問題之參考方案。

第二章 從現行民事法及行政法領域中個別之法規範分析單身男性國人與母國婚姻關係存續中之行蹤不明外籍勞工所生子女間之親子身分關係

第一節 個案現況

如第一章第一節研究動機與目的內文所述，男性國人大鼎與女性印尼籍行蹤不明外籍勞工珊娣在臺同居多時，同居期間產下一子小晟。然而珊娣在來臺工作前與另一印尼籍男子（姓名不詳）已結婚，且婚姻關係存續中，雖然大鼎、珊娣、小晟三人以 DNA 檢驗之診斷證明書證明三者間血緣上親子關係，但依據現行民法親屬篇之規範，法律上小晟與大鼎的父子關係卻出現問題，原因是大鼎辦理小晟的出生、認領登記時，因係屬國人與非本國籍女子結婚，其子女出生係於父母結婚之前，欲申辦出生及認領登記，應先查明母在受胎期間無婚姻關係，父始得認領，因此，須提出珊娣在小晟出生時之單身證明文件，因珊娣在小晟出生時，前段婚姻仍存續中，故無法提出是項單身證明文件。以下從現行民法親屬篇、涉外民事法律適用法、國籍法及戶籍法等民事法與行政法領域中個別之法規範分析單身男性國人與母國婚姻關係存續中之行蹤不明外籍勞工所生子女彼此間之親子關係。

第二節 從民法親屬篇之法規範論單身男性國人與母國婚姻關係存續中之行蹤不明外勞所生子女間之親子身分關係

依現行民法，親子關係可分為自然血親關係與擬制血親關係兩種。自然血親關係可分為婚生子女關係與非婚生子女關係，擬制血親關係為收養關係¹。自然血親又稱天然血親，係指源於同一祖先，血統有連絡之血親而言，不以同姓為要件，故半血緣（同父異母或同母異父）兄弟姐妹間、非婚生子女與生母間、非婚生子女與生母血親間，均為自然血親關²。因此，小晟因是珊娣已身所從出之子，屬於天然血親之親子關係，兩者間不論小晟與大鼎之親子關係為何，均為母子關係，自不待言，以下則不予以討論，專就小晟、大鼎、珊娣前夫間之親子關係加以探究。

依據我國民法第 1061 條規定：「稱婚生子女者，謂由婚姻關係受胎而生之子女。」、第 1062 條規定：「從子女出生日回溯第一百八十一日起至第三百零二日止，為受胎期間。能證明受胎回溯前項第一百八十一日以前或第三百零二日以前者，以期間為受胎期間。」，又依第 1063 條規定：「妻之受胎，係在婚姻關係存續中者，推定其所生子女為婚生子女。前項推定，夫妻之一方或子女能證明子女非為婚生子女者，得提起否認之訴。前項否認之訴，夫妻之一方自知悉該子女非為婚生子女，或子女自知悉其非為婚

¹高鳳仙，「親屬法—理論與實務」、五南圖書出版股份有限公司、104 年 9 月 16 版、頁 246。

²高鳳仙，前揭書，頁 7。

生子女之時起二年內為之。但子女於未成年時知悉者，仍得於成年後二年內為之。」從上民法規定所示，小晟之受胎及出生均在姍娣與在印尼前夫婚姻關係存續期間，依據前揭法條規定，在姍娣、姍娣之印尼前夫或小晟向法院提起否認之訴並得有勝訴之確定判決以前，任何人皆不得為反對之主張³，即謂在無否認小晟為姍娣之印尼前夫之婚生子女勝訴確定判決前，姍娣之印尼前夫為小晟法律上推定親子身分關係之父，小晟為姍娣之印尼前夫之婚生子女，大鼎與小晟縱然具有血緣上之親子關係，但在法律上並不具備父與子之親子身分關係。

然而大鼎是否得依據我國民法準正或認領之規定，將小晟轉換身分為大鼎之(準)婚生子女呢?依據我國民法第 1064 條規定：「非婚生子女，其生父與生母結婚者，視為婚生子女。第 1065 條規定：「非婚生子女經生父認領者，視為婚生子女。其經生父撫育者，視為認領。非婚生子女與其生母之關係，視為婚生子女，無須認領。」在本案中，大鼎與姍娣實際上有撫育小晟，並於事後完成結婚手續，是否能據以將小晟轉換親子身分為父子關係?學者以為被準正者及被認領人均須為非婚生子女⁴，所謂非婚生子女，民法第 1061 條之反面解釋，係指非由婚姻關係受胎而生之子女，亦稱私生子，故民法第 1061 條所規定之婚生子女，係以子女受胎時父母有婚姻關係為要件⁵。另有學者認為，妻與人通姦生育子女後，與相姦人成立合法有效之婚姻時，除前夫或妻或子女提起否認之訴勝訴判決確定外，仍為前夫之婚生子女，不因準正而為後夫之準婚生子女⁶。此外，學者主張，婚生子女不得為被認領人，但如經提起否認之訴獲勝訴判決確定，生父得對之為認領⁷。因小晟係姍娣與大鼎在姍娣與姍娣之印尼前夫婚姻關係存續期間受胎所生，在小晟或姍娣或姍娣之印尼前夫提起否認之訴獲勝訴判決確定前，小晟均受推定為姍娣之印尼前夫之婚生子女，自不具備被大鼎準正或認領之資格，無從透過大鼎之準正或認領而改變小晟與姍娣之印尼前夫間之親子身分關係。

³ 「最高法院 75 年台上字第 2071 號判例：妻之受胎係在婚姻關係存續者，夫縱在受胎期間內未與妻同居，妻所生子女依民法第 1063 條第 1 項規定，亦推定為夫之婚生子女，在夫妻之一方依同條第 2 條規定提起否認之訴，得有勝訴之確定判決之前，無論何人皆不得為反對之主張。」轉引自高鳳仙，前揭書，頁 262，註 17。

⁴ 高鳳仙，前揭書，頁 273、277。

⁵ 高鳳仙，前揭書，頁 270。

⁶ 「史尚寬，親屬法論(民國 58 年版)，頁 498。」轉引自高鳳仙，前揭書，頁 273，註 36。

⁷ 高鳳仙，前揭書，頁 277。

第三節 從涉外民事法律適用法所採之子女婚生性準據法論單身男性國人與母國婚姻關係存續中之行蹤不明外勞所生子女間之親子身分關係

涉外民事法律適用法第 1 條規定：「涉外民事，本法未規定者，適用其他法律之規定；其他法律無規定者，依法理。」同法第 51 條規定：「子女之身分，依出生時該子女、其母或其母之夫之本國法為婚生子女者，為婚生子女。但婚姻關係於子女出生前已消滅者，依出生時該子女之本國法、婚姻關係消滅時其母或其母之夫之本國法為婚生子女者，為婚生子女。」在本文研究的個案中，大鼎雖為我國國民，惟珊娣、珊娣前夫均為具印尼國籍，因此，案內小晟、大鼎與珊娣前夫間法律上親子身分關係，應依據前述涉外民事法律適用法第 1 條及第 51 條規定決定其準據法後，再按其準據法之規定加以論斷。

依我國國籍法第 2 條規定：「有下列各款情形之一者，屬中華民國國籍：一、出生時父或母為中華民國國民。二、出生於父或母死亡後，其父或母死亡時為中華民國國民。三、出生於中華民國領域內，父母均無可考，或均無國籍者。四、歸化者。前項第一款及第二款之規定，於本法修正公布時之未成年人，亦適用之。」。因小晟出生時，所謂國籍法第 2 條第 1 款之父究為生父或法律上推定之父(法父)容有疑義，故尚無法斷定小晟之國籍，本節先就小晟與珊娣前夫間之親子身分關係加以探討，至於從國籍法第 2 條第 1 款之父究為生父或法律上推定之父(法父)進而研究小晟之身分等相關問題，留待本文後續內容加以討論。

涉外民事法律適用法第 51 條前段規定，子女之身分，依出生時該子女、其母或其母之夫之本國法為婚生子女者，為婚生子女。小晟出生時，珊娣與珊娣前夫之婚姻關係存續中，因此，小晟是否為珊娣前夫之婚生子女，則必須參照涉外民事法律適用法第 51 條前段規定，按照印尼民法有關婚生子女推定之規定加以探討。依據印尼民法第 12 章「關於父親身分及其子女血統」下之第 1 節「有關子女之合法性」內第 250 條⁸規定：「夫應被推定為婚姻中出生或受胎子女之父。」，第 252 條規定：「如夫可舉證從子女出生前起第 300 天至第 180 天止，無論是因與妻分居或其他附隨之情事，均不可能與妻往來者，夫得否認該婚生子女。夫不得基於子女生理缺陷而否認婚生子女。」。從上所述，關於小晟與珊娣前夫間親子身分關係的準據

⁸ 印尼民法第 12 章印尼版法律條文係於 106 年 11 月 7 日自下載於 eodb.ekon.go.id/download/peraturan/lainlain/lainlain/KUHPer.pdf 網頁，相關條文由內政部移民署南區事務大隊高雄市第二服務站通譯人員朱志娜翻譯，英文版法律條文於 106 年 11 月 7 日下載於 <http://blog.xuite.net/ching.honglaw/twblog/94506643-%E5%8D%B0%E5%B0%BC%E6%B0%91%E6%B3%95%E8%8B%B1%E6%96%87%E7%89%88%28%E8%A6%AA%E5%AD%90%E9%97%9C%E4%BF%82%E9%83%A8%E5%88%86%E8%A6%8F%E5%AE%9A%29>，相關條文由內政部移民署南區事務大隊高雄市第二服務站科員陳彥廷翻譯。

法，應係依據印尼民法第 12 章第 1 節第 250 條之規定加以決定，因小晟之受胎及出生係在姍娣與姍娣之印尼前夫婚姻關係存續期間，而按該條規定小晟應受推定為姍娣之印尼前夫之婚生子女。又依據印尼民法第 12 章第 1 節第 256 條之規定：「第 251 至 254 條所定之事件，夫應於下列期間內否認婚生子女：一、夫居住在子女出生地或其附近者，於 1 個月內否認之。二、夫於外出期間時，於返回後 2 個月內否認之。三、夫有遭隱匿子女之出生情事，於知悉該情形 2 個月內否認之。包含夫之否認在內的任何證書，於法庭外所作成者，除非該證書於 2 個月提出法律請求外，應被推定為無效。若夫於法庭外提出否認證書後，於上述規定之期間內死亡者，其子嗣可在渠死亡後，重新獲得之 2 個月期間內提出法律請求。」。案內姍娣之印尼前夫如未於知悉後最遲 2 個月內向法院提起否認之訴，小晟即受推定為姍娣之印尼前夫之婚生子女。

值得附帶一提的是，如姍娣與姍娣之印尼前夫係屬於越南籍，在越南有關之法律規定又是如何呢？依據越南國會 1959 年頒布，於 2014 年 6 月 19 日所修訂之婚姻及家庭法⁹，在第 5 章第 88 條規定：「子女於婚姻存續中出生，或其母於婚姻存續中懷孕，所生子女為夫妻共同之子女。自子女出生日起回溯於婚姻終止時 300 天內所生之子女，視為夫妻於婚姻存續中所生。子女於結婚登記前出生，且由父母承認者，為其共同之子女。如父母欲否認其為子女，則須提出證據並訴請法院判決。」。因此，在越南一樣是有「於婚姻存續中出生，或其母於婚姻存續中懷孕」之子女須受婚生推定之規定。而在越南婚姻及家庭法第 8 章第 122 條第 2 項規定：「本法中，有其他越南法律文件引用國外法律加以適用，且適用效果不違背本法第 2 條¹⁰規定之基本原則者，則國外法律得適用之。反之，若國外法律反致引用本國法律為據，則適用越南婚姻及家庭法。」。從上，如欲決定我國與越南人民間子女與其母之夫間法律上親子身分關係之準據法，尚有參考越南婚姻及家庭法第 8 章第 122 條第 2 項與我國涉外民事法律適用法第 6 條¹¹反致適用的問題須加

⁹ 越南婚姻及家庭法係於 106 年 11 月 8 日下載於 http://moj.gov.vn/vbpq/lists/vn%20bn%20php%20lut/view_detail.aspx?itemid=29058#網頁，內政部移民署南區事務大隊高雄市第二服務約僱人員曾婷瑜翻譯。

¹⁰ 越南婚姻及家庭法第 2 條規定：「婚姻與家庭的基本原則 1. 自願且進步的婚姻、一夫一妻、夫妻平等 2. 各種族、宗教越南公民間、有宗教者與無宗教者間、有信仰者與無信仰者間、越南公民與外國人間之婚姻均受法律尊重及保護。3. 建立安康、進步、幸福的家庭，各家庭成員有義務尊重、關心、照顧、互助，對子女無差別對待。4. 國家、社會及家庭有責任維護弱小者、高齡者及身障者在婚姻、家庭中的權益；協助婦女落實女性高貴的功能性，執行家庭計畫化。5. 繼承並發揮傳統文化、越南民族婚姻及家庭的美好道德。」

¹¹ 我國涉外民事法律適用法第 6 條規定：「依本法適用當事人本國法時，如依其本國法就該法律關係須依其他法律而定者，應適用該其他法律。但依其本國法或該其他法律應適用中華民國法律者，適用中華民國法律。」

以探討。

第四節 從國籍法及戶籍法之規定論單身男性國人與母國婚姻關係存續中之行蹤不明外勞所生子女間之親子身分關係

如前述，小晟之受胎及出生係在姍娣與姍娣之印尼前夫婚姻關係存續期間，按照前二節之研究，無論是依據我國民法親屬篇或是涉外民事法律適用法採印尼民法關於婚生子女的推定之規定為準據法，大鼎雖為小晟血統上之生父，但小晟依法均受推定為姍娣之印尼前夫之婚生子女。依戶籍法第6條規定：「在國內出生未滿十二歲之國民，應為出生登記。無依兒童尚未辦理出生登記者，亦同。」，因此，戶政機關能否受理小晟之出生登記，端視小晟是否為我國國民，即謂小晟必須具備我國國籍，而小晟是否具有我國國籍，則須釐清國籍法第2條第1款所謂之「父」究為「生父」或「法律上推定之父(法父)」。

法務部以93年12月6日以法律決字第0930047981號函答復(原)臺中縣政府建議修正民法第1063條1案之意見認為：本部前於90年至92年間就民法第1063條婚生子女之推定及否認等相關規定重新進行檢討，與會大多數法界及醫界代表表示，實務上不可能於子女出生時均為DNA檢測，且於生母性交對象為同卵雙生子或父子時，無法以DNA檢測確定子女之生父，故認為現行民法第1063條第1項所定婚生推定制度仍應予以維持。復因親子關係係屬身分事項，除應追求血統真實與身分安定間之平衡外，並應兼顧家庭之和諧及子女最佳利益，故如有民法第1063條第2項所定情形時，僅得依該條規定提起否認之訴，而不宜任以確認之訴予以否認婚生推定，俾免架空民法第1063條第1項所定婚生推定制度。

內政部99年4月15日台內戶字第0990069120號函釋意旨略以：依司法院釋字第587號解釋意旨略以，子女獲知其血統來源，確定其真實父子身分關係，攸關子女之人格權，應受憲法保障。次依聯合國兒童權利公約第7條規定略以，兒童於出生後應立即被登記，兒童出生時就應有取得姓名以及國籍的權利。在可能的範圍內有知其父母並受父母照顧等權利。如該無戶籍兒童係於國內出生，並具有我國國籍，或雖未具有我國國籍，生父係國人，欲辦理認領者，考量民法第1063條婚生推定之立法目的，係為兼顧身分安定及子女利益而設，並依上開司法院解釋及聯合國兒童權利公約意旨，處理原則如下：(一)生母受胎期間婚姻狀況證明取得困難或生母行蹤不明無法確認受胎期間婚姻狀況，如經查明生父對未成年子女確有撫育事實且親子關係無誤(如DNA親子血緣鑑定、確認親子關係存在之訴等證明)，得先行受理出生及認領登記。(二)生母受胎期間另有婚姻關係，該未成年子女被推定為生父母前婚姻配偶之婚生子女，仍請戶政事務所協助告知申請人應向法院聲請否認之訴，惟為保障該未成年子女權益及身分安定，應先行解決當事人之戶籍問題，如生父對未成年子女確具同居、撫育事實且親子關係無誤，

得先行受理出生及認領登記。

此外，內政部 99 年 6 月 30 日台內戶字第 0990129911 號函釋意旨略以：內政部 99 年 4 月 15 日台內戶字第 0990069120 函意旨，係為保護未成年子女之利益為發，審酌民法第 1063 條第 1 項婚生推定制意旨，係為確保子女身分安定及成長安全，以避免使無辜之子女負擔因非婚生子女而致社會及法律上不利益，爰法律上之親子關係未必與血緣、生物學上之親子關係一致，惟此依外形事實確認身分關係制度，皆以保護子女之利益為最高指導原則。然現今醫學科技發達，父母子女間血緣關係均可由醫學科技之鑑定，確定其親子血緣關係及法律關係基礎事實存否，以解決任何不明確之親子關係，杜絕爭執，維持家庭間之信賴與和諧，避免父母親子間親權地位受到不安之危險，亦符合上開保護子女利益之最高指導原則。爰如生父提出確切證據證明其與未成年子女有生物上之親子血緣關係，且該未成年子女係與生父共同居住，由生父負撫育教養之責，基於該未成年子女最佳利益考量，避免衍生就學或醫療問題，爰同意由生父先行辦理未成年子女出生及認領登記，以符合保護子女利益之意旨。

從上揭法務部及內政部歷年函釋意旨觀察，隨著國內人權觀念之演進，國籍法及戶籍法對於兒童、未成年子女之權利保障，自建立在追求血統真實與身分安定間之平衡，並兼顧家庭之和諧及子女最佳利益之基礎上，發展為確保子女身分安定及成長安全，以避免使無辜之子女負擔因非婚生子女而致社會及法律上不利益，以保護子女利益之最高指導原則，父母子女間血緣關係藉由醫學科技之鑑定，確定其親子血緣關係及法律關係基礎事實存否，以解決任何不明確之親子關係，杜絕爭執，維持家庭間之信賴與和諧，避免父母親子間親權地位受到不安之危險。在實務上，以民法第 1063 條婚生推定制為確認親子身份關係之原則，在有生母受胎期間婚姻狀況證明取得困難或生母行蹤不明無法確認受胎期間婚姻狀況，亦或生母受胎期間另有婚姻關係，該未成年子女被推定為生父母前婚姻配偶之婚生子女，而生父提出確切證據證明其與未成年子女有生物上之親子血緣關係，且該未成年子女係與生父共同居住，由生父負撫育教養之責的情形時，基於該未成年子女最佳利益考量，避免衍生就學或醫療問題，例外的同意由生父先行辦理未成年子女出生及認領登記。

上述實務的作法，顯係以「婚姻示父」的法諺推定父親子女關係存在的擬制規定為原則，例外地逐漸朝依 DNA 鑑定結果認定真實血統關係的趨勢修正，這趨勢在國際間以德國民法第 1592 條關於「父親身分」(Vaterschaft) 規定的修正，堪稱著例¹²。本案依據國籍法及戶籍法，小晟原則上應受推定為姍娣之印尼前夫之婚生子女，惟因大鼎提出確切證據證明其與未成年子女有生物上之親子血緣關係，且與大鼎共同居住，由大鼎負撫育教養之責，戶

¹² 陳榮傳、五南圖書出版股份有限公司、國際私法實用：涉外民事案例研析、104 年 9 月初版、頁 336。

政單位例外的同意由大鼎先行辦理未成年子女出生及認領登記。

第三章 從現行民法親屬篇、涉外民事法律適用法、國籍法及戶籍法等民事法與行政法領域之交錯關係決定此類個案之親子身分關係、子女隨同母親強制出境及戶籍登記等問題之研究

本案小晟能否辦理出生、認領登記，取決於大鼎是否為國籍法第2條第1款所謂小晟之「父」，從而小晟始能具有中華民國國籍，而成為戶籍法第6條所定之「在國內出生未滿十二歲之國民」。然而，欲論定小晟是否具備前揭出生、認領登記之對象，又須依據現行民法親屬及涉外民事法律適用法等民事法規，認定大鼎、小晟及珊娣前夫彼此間之親子身分關係，於是乎在民事法及行政法領域形成了交錯關係，民事法領域所認定之事實成為了行政法領域之前題要件。

第一節 從現民法親屬篇、涉外民事法律適用法、國籍法及戶籍法等民事法與行政法領域之交錯關係決定此類個案之親子身分關係之研究

依據前章之研究，如大鼎、珊娣及珊娣前夫三人均具有中華民國國民，則小晟之受胎及出生均在珊娣與在珊娣前夫婚姻關係存續期間，依據我國民法第1063條之規定，在珊娣、珊娣前夫或小晟向法院提起否認之訴並得有勝訴之確定判決以前，任何人皆不得為反對之主張，即謂在無否認小晟為珊娣之印尼前夫之婚生子女勝訴確定判決前，珊娣前夫為小晟法律上推定親子身份關係之父，小晟為珊娣前夫之婚生子女，大鼎與小晟縱然具有血緣上之親子關係，但在法律上並不具備父與子之親子身分關係。

惟因事實上珊娣及珊娣前夫均為印尼國籍，因此參照涉外民事法律適用法第51條前段規定：「子女之身分，依出生時該子女、其母或其母之夫之本國法為婚生子女者，為婚生子女。」採印尼民法第12章第1節第250條之規定：「夫應被推定為婚姻中出生或受胎子女之父。」為準據法，因小晟之受胎及出生係在珊娣與珊娣之印尼前夫婚姻關係存續期間，而按該條規定小晟應受推定為珊娣之印尼前夫之婚生子女。

從上而論，無論是依據我國民法第1063條規定，或是參照涉外民事法律適用法第51條前段規定採印尼民法第12章第1節第250條之規定為準據法，小晟均應受推定為珊娣之印尼前夫之婚生子女，在法律上大鼎與小晟並不具備父與子的親子身分關係。此結論轉換到行政法領域在與國籍法及戶籍法的適用時則形成交錯，基於法秩序的統一性觀點¹³，在行政法、民法等法領域之間，關於小晟、大鼎、珊娣之印尼前夫間之親子身分關係也不應做出

¹³ 法秩序的統一性觀點是指在由憲法、刑法、行政法、民法等多個法域所構成的整體法秩序中不存在矛盾，法域之間也不應做出相互矛盾、衝突的解釋。引自王昭武，法秩序統一性視野下違法判斷的相對性，中外法學 201502 (27:1 期)，北京大學法學院出版，頁 170-197。

相互矛盾、衝突的解釋。因此，在大鼎向戶政單位提出小晟之出生、認領登記之申請時，認定大鼎與小晟間之父子身分關係時，應採取與民法領域所認定之結果相同為原則，以免造成法秩序之矛盾與衝突。

第二節 此類個案子女是否應隨同母親強制出境及其戶籍登記適法性等問題之研究

依據內政部移民署 103 年 10 月 22 日修正發布的「查處非法外來人口及其在臺育有未滿十八歲兒少工作標準作業流程」，移民署人員在受理自行到案、限期離境或查獲非法外來人口(父或母)時，應主動詢問有無未滿十八歲子女，並記明於筆錄。育有子女者，生父(母)不詳或無法認領時，以生母(父)之國籍為子女國籍，協助辦理其護照、旅行文件等身分證明文件，移民署專勤隊、收容所應於遣返非法外來人口其若育有子女時，應協助其一併返國。又依據移民署所訂頒的「辦理非本國籍無依兒少外僑居留證核發標準作業流程」備註事項有關兒童、少年生母為外國人或不詳之身分認定 4 種類型之類型 1：生母為外國人，生父為國人者：如該兒童、少年屬非婚生子女即可由生父辦理認領，依國籍法規定，該兒童、少年即具有我國國籍。如生母於懷胎期間與其他男子有婚姻關係，其被推定為生母配偶之子女，就須由生母或其配偶提起親子否認之訴，改變婚生子女身分，待身分轉換為非婚生子女身分後，再由國人生父認領後，即得依國籍法規定認定具有我國國籍。本案例中姍娣身分係屬印尼來臺工作逾期居留之行蹤不明外勞並受有內政部移民署所為應強制出境之處分，因此，此類個案在生母執行強制出境之處分時，子女是否應予隨同出境？可分下列情形加以討論：(一) 生父有意認領並共同居住、負撫育教養之責時：類此情形，雖與民法認領、國籍法國籍認定及戶籍法出生、認領之原則規定未盡相符，因實務上有例外的同意生父先行辦理出生、認領登記之作法，因此，移民署人員在遇此類案件時，宜立於對未成年子女最佳利益考量之立場，先不予強制隨同出境，但應予列管，避免非法人口出國(境)後，子女遭棄養，造成滯臺無人養育之情形。(二) 生父未撫育且無意認領子女時：移民署人員在遇此類案件時，應按照「查處非法外來人口及其在臺育有未滿十八歲兒少工作標準作業流程」規定協助隨同返國。

如前章第四節所述，基於以保護子女利益為最高指導原則之前提，避免使無辜之子女負擔因非婚生子女而致社會及法律上不利益，本案例外地在戶政單位提出確切證據證明其與未成年子女有生物上之親子血緣關係，且與大鼎共同居住，由大鼎負撫育教養之責後，由大鼎先行辦理未成年子女出生及認領登記，此舉是否形成了民事法與行政法上的法秩序之矛盾呢？依據內政部 99.09.29 台內戶字第 0990195321 號函釋意旨，考量實務上訴訟程序冗長費時，期間該子女皆處於無國籍或無戶籍狀態，為兼顧子女權益及最佳利益，避免衍生就學或醫療問題，並正確戶籍登記，如生父提出確切

證據證明其與未成年子女具親子血緣關係，且該未成年子女與生父同住，由生父負撫育教養之責，同意由生父先行辦理未成年子女出生及認領登記，以符合保護子女利益之意旨，嗣後如有爭議再請當事人循司法途徑解決。爰上，如日後姍娣之印尼前夫主張小晟為其婚生子女時，再由姍娣之印尼前夫循民事訴訟途徑確認父子身分關係後，戶政單位再撤銷小晟之出生、認領登記，回復原始婚生推定之結果，亦不失為依據司法院釋字第587號解釋意旨—子女獲知其血統來源，確定其真實父子身分關係，攸關子女之人格權，應受憲法保障；及依據聯合國兒童權利公約第7條規定—兒童於出生後應立即被登記，兒童出生時就應有取得姓名以及國籍的權利，在可能的範圍內有知其父母並受父母照顧等賦予之權利，所採取保護小晟最佳利益所為之折衷措施，亦難謂其不具適法性。

第四章 結論與建議

依據第二、三章之研究，如大鼎、珊娣及珊娣前夫三人均具有中華民國國民，則小晟之受胎及出生均在珊娣與在珊娣前夫婚姻關係存續期間，依據我國民法第 1063 條之規定，在珊娣、珊娣前夫或小晟向法院提起否認之訴並得有勝訴之確定判決以前，任何人皆不得為反對之主張，即謂在無否認小晟為珊娣之印尼前夫之婚生子女勝訴確定判決前，珊娣前夫為小晟法律上推定親子身份關係之父，小晟為珊娣前夫之婚生子女，大鼎與小晟縱然具有血緣上之親子關係，但在法律上並不具備父與子之親子身分關係。

惟因事實上珊娣及珊娣前夫均為印尼國籍，因此參照涉外民事法律適用法第 51 條前段規定：「子女之身分，依出生時該子女、其母或其母之夫之本國法為婚生子女者，為婚生子女。」採印尼民法第 12 章第 1 節第 250 條之規定：「夫應被推定為婚姻中出生或受胎子女之父。」為準據法，因小晟之受胎及出生係在珊娣與珊娣之印尼前夫婚姻關係存續期間，而按該條規定小晟應受推定為珊娣之印尼前夫之婚生子女。

從上而論，無論是依據我國民法第 1063 條規定，或是參照涉外民事法律適用法第 51 條前段規定採印尼民法第 12 章第 1 節第 250 條之規定為準據法，小晟均應受推定為珊娣之印尼前夫之婚生子女，在法律上大鼎與小晟並不具備父與子的親子身分關係。此結論轉換到行政法領域在與國籍法及戶籍法的適用時則形成交錯，基於法秩序的統一性觀點，在行政法、民法等法領域之間，關於小晟、大鼎、珊娣之印尼前夫間之親子身分關係也不應做出相互矛盾、衝突的解釋。因此，在大鼎向戶政單位提出小晟之出生、認領登記之申請時，認定大鼎與小晟間之父子身分關係時，應採取與民法領域所認定之結果相同為原則，以免造成法秩序之矛盾與衝突。

參酌內政部移民署 103 年 10 月 22 日修正發布的「查處非法外來人口及其在臺育有未滿十八歲兒少工作標準作業流程」及「辦理非本國籍無依兒少外僑居留證核發標準作業流程」等規定，此類個案在生母執行強制出境之處分時，子女是否應予隨同出境？可分下列情形加以討論：（一）生父有意認領並共同居住、負撫育教養之責時：類此情形，雖與民法認領、國籍法國籍認定及戶籍法出生、認領之原則規定未盡相符，因實務上有例外的同意生父先行辦理出生、認領登記之作法，因此，移民署人員在遇此類案件時，宜立於對未成年子女最佳利益考量之立場，先不予強制隨同出境，但應予列管，避免非法人口出國(境)後，子女遭棄養，造成滯臺無人養育之情形。（二）生父未撫育且無意認領子女時：移民署人員在遇此類案件時，應按照「查處非法外來人口及其在臺育有未滿十八歲兒少工作標準作業流程」規定協助隨同返國。

依據內政部 99.09.29 台內戶字第 0990195321 號函釋意旨，考量實務上訴訟程序冗長費時，期間該子女皆處於無國籍或無戶籍狀態，為兼顧子

女權益及最佳利益，避免衍生就學或醫療問題，並正確戶籍登記，如生父提出確切證據證明其與未成年子女具親子血緣關係，且該未成年子女與生父同住，由生父負撫育教養之責，同意由生父先行辦理未成年子女出生及認領登記，以符合保護子女利益之意旨，嗣後如有爭議再請當事人循司法途徑解決。爰上，如日後姍娣之印尼前夫主張小晟為其婚生子女時，再由姍娣之印尼前夫循民事訴訟途徑確認父子身分關係後，戶政單位再撤銷小晟之出生、認領登記，回復原始婚生推定之結果，亦不失為依據司法院釋字第 587 號解釋意旨—子女獲知其血統來源，確定其真實父子身分關係，攸關子女之人格權，應受憲法保障；及依據聯合國兒童權利公約第 7 條規定—兒童於出生後應立即被登記，兒童出生時就應有取得姓名以及國籍的權利，在可能的範圍內有知其父母並受父母照顧等賦予之權利，所採取保護小晟最佳利益所為之折衷措施，亦難謂其不具適法性。

參考書目

一、中文書籍

- (一) 高鳳仙、「親屬法—理論與實務」、五南圖書出版股份有限公司、104年9月16版。
- (二) 陳榮傳、「國際私法實用：涉外民事案例研析」、五南圖書出版股份有限公司、104年9月初版。

二、網路資料

- (一) 王昭武，「法秩序統一性視野下違法判斷的相對性」，中外法學 201502 (27:1 期)，北京大學法學院出版，頁 170-197。
- (二) 印尼民法第 12 章印尼版法律條文，106 年 11 月 7 日自下載於 eodb.ekon.go.id/download/peraturan/lainlain/lainlain/KUHPer.pdf 網頁。。
- (三) 英文版法律條文於 106 年 11 月 7 日下載於 <http://blog.xuite.net/ching.honglaw/twblog/94506643-%E5%8D%B0%E5%B0%BC%E6%B0%91%E6%B3%95%E8%8B%B1%E6%96%87%E7%89%88%28%E8%A6%AA%E5%AD%90%E9%97%9C%E4%BF%82%E9%83%A8%E5%88%86%E8%A6%8F%E5%AE%9A%29> 網頁。

附錄

一、印尼民法第 12 章印尼文條文

KITAB UNDANG-UNDANG HUKUM PERDATA
(Burgerlijk Wetboek voor Indonesie)

BUKU KESATU
ORANG

BAB I
MENIKMATI DAN KEHILANGAN HAK KEWARGAAN
(Berlaku Bagi Golongan Timur Asing Bukan Tionghoa, dan Bagi Golongan Tionghoa)

Pasal 1

Menikmati hak-hak kewargaan tidak tergantung pada hak-hak kenegaraan.

Pasal 2

Anak yang ada dalam kandungan seorang perempuan dianggap telah lahir, setiap kali kepentingan si anak menghendakinya. Bila telah mati sewaktu dilahirkan, dia dianggap tidak pernah ada.

Pasal 3

Tiada suatu hukuman pun yang mengakibatkan kematian perdata, atau hilangnya segala hak-hak kewargaan.

BAB II
AKTA-AKTA CATATAN SIPIL
(Tidak Berlaku Bagi Golongan Timur Asing Bukan Tionghoa, dan Bagi Golongan Tionghoa)

BAGIAN 1
Daftar Catatan Sipil Pada Umumnya

Pasal 4

Tanpa mengurangi ketentuan dalam Pasal 10 Ketentuan-ketentuan Umum Perundang-undangan di Indonesia, maka bagi golongan Eropa di seluruh Indonesia ada daftar kelahiran, daftar lapor kawin, daftar izin kawin, daftar perkawinan dan perceraian, dan daftar kematian. Pegawai yang ditugaskan menyelenggarakan daftar-daftar tersebut, dinamakan Pegawai Catatan Sipil.

Pasal 5

Presiden, setelah mendengar Mahkamah Agung menentukan dengan peraturan tersendiri, tempat dan cara menyelenggarakan daftar-daftar tersebut, demikian pula cara menyusun akta-akta dan syarat-syarat yang harus diperhatikan. Dalam peraturan itu harus dicantumkan juga

dalam kekuasaan bapak, ibu atau dewan perwalian yang mungkin disertai anak-anak itu berdasarkan alinea pertama Pasal 246 dan sesuai dengan Pasal 214, maka dalam penetapan itu juga harus diperintahkan penyerahan anak-anak itu. Ketentuan-ketentuan alinea kedua, ketiga dan keempat serta kelima Pasal 319h dalam hal ini berlaku.

Pasal 246b

Berdasarkan keadaan yang timbul setelah putusan pisah meja dan ranjang mendapat kekuatan hukum yang pasti, Pengadilan Negeri boleh mengadakan perubahan pada penetapan-penetapan, yang telah diberikan berdasarkan alinea kedua pasal yang lalu, atas permohonan kedua orang tua atau salah seorang dan mereka, setelah mendengar dan memanggil dengan sah kedua orang tua dan para keluarga sedarah atau semenda dan anak-anak yang masih di bawah umur. Penetapan ini boleh dinyatakan dapat dilaksanakan segera meskipun ada perlawanan atau banding, dengan atau tanpa jaminan.

Ketentuan alinea keempat dan kelima Pasal 206 dalam hal ini berlaku.

Pasal 247

setelah mempertimbangkan perjanjian yang dibicarakan dalam alinea pertama Pasal 237, Hakim mengabulkan permintaan pisah meja dan ranjang atas permohonan kedua suami isteri, maka pisah meja dan ranjang itu memperoleh segala akibat yang dijanjikan dalam perjanjian itu.

Pasal 248

Pisah meja dan ranjang menurut hukum dengan sendirinya batal karena perdamaian suami isteri, dan perdamaian ini menghidupkan kembali segala akibat dan perkawinan mereka, tanpa mengurangi berlangsungnya terus kekuatan perbuatan-perbuatan terhadap pihak-pihak ketiga, yang sekiranya telah dilakukan dalam tenggang waktu antara perpisahan itu dan perdamaannya. Semua persetujuan suami isteri yang bertentangan dengan ini adalah batal.

Pasal 249

Bila putusan yang menyatakan suami isteri pisah meja dan ranjang sudah diumumkan secara jelas, suami isteri itu tidak boleh menerapkan berlakunya akibat-akibat perdamaian mereka terhadap pihak ketiga, bila mereka tidak mengumumkan secara jelas, bahwa pisah meja dan ranjang itu telah tiada.

BAB XII

KEBAPAKAN DAN ASAL KETURUNAN ANAK-ANAK

(Tidak Berlaku Bagi Golongan Timur Asing Bukan Tionghoa, Tetapi Berlaku Bagi Golongan Tionghoa)

BAGIAN 1

Anak-anak Sah

Pasal 250

Anak yang dilahirkan atau dibesarkan selama perkawinan, memperoleh suami sebagai bapaknya.

Pasal 251

Sahnya anak yang dilahirkan sebelum hari keseratus delapan puluh dari perkawinan, dapat diingkari oleh suami. Namun pengingkaran itu tidak boleh dilakukan dalam hal-hal berikut:

1. bila sebelum perkawinan suami telah mengetahui kehamilan itu;
2. bila pada pembuatan akta kelahiran dia hadir, dan akta ini ditandatangani olehnya, atau memuat suatu keterangan darinya yang berisi bahwa dia tidak dapat menandatangani;
3. bila anak itu dilahirkan mati.

Pasal 252

Suami tidak dapat mengingkari keabsahan anak, hanya bila dia dapat membuktikan bahwa sejak hari ketiga ratus dan keseratus delapan puluh hari sebelum lahirnya anak itu, dia telah berada dalam keadaan tidak mungkin untuk mengadakan hubungan jasmaniah dengan isterinya, baik karena keadaan terpisah maupun karena sesuatu yang kebetulan saja.

Dengan menunjuk kepada kelemahan alamiah jasmaninya, suami tidak dapat mengingkari anak itu sebagai anaknya.

Pasal 253

Suami tidak dapat mengingkari keabsahan anak atas dasar perzinaan, kecuali bila kelahiran anak telah dirahasiakan terhadapnya, dalam hal itu, dia harus diperankan untuk menjadikan hal itu sebagai bukti yang sempurna, bahwa dia bukan ayah anak itu.

Pasal 254

Dia dapat mengingkari keabsahan seorang anak, yang dilahirkan tiga ratus hari setelah putusan pisah meja dan ranjang memperoleh kekuatan hukum yang pasti, tanpa mengurangi hak isterinya untuk mengemukakan peristiwa-peristiwa yang cocok kiranya untuk menjadikan bukti bahwa suaminya adalah bapak anak itu.

Bila pengingkaran itu telah dinyatakan sah, perdamaian antara suami isteri itu tidak menyebabkan si anak memperoleh kedudukan sebagai anak yang sah.

Pasal 255

Anak yang dilahirkan tiga ratus hari setelah bubarnya perkawinan adalah tidak sah.

Bila kedua orang tua seorang anak yang dilahirkan tiga ratus hari setelah putusnya perkawinan kawin kembali satu sama lain, si anak tidak dapat memperoleh kedudukan anak sah selain dengan cara yang sesuai dengan ketentuan-ketentuan Bagian 2 bab ini.

Pasal 256

Dalam hal-hal yang diatur dalam Pasal-pasal 251,252,253, dan 254, pengingkaran keabsahan anak harus dilakukan suami dalam waktu satu bulan, bila dia berada di tempat kelahiran anak itu, atau di sekitar itu;

dalam waktu dua bulan setelah dia kembali, bila dia telah tidak berada di situ;

dalam waktu dua bulan setelah diketahuinya penipuan, bila kelahiran anak itu telah disembunyikan terhadapnya.

Semua akta yang dibuat di luar Pengadilan, yang berisi pengingkaran suami, tidak mempunyai kekuatan hukum, bila dalam dua bulan tidak diikuti oleh suatu tuntutan di muka Hakim.

Bila suami, setelah melakukan pengingkaran dengan akta dibuat di luar Pengadilan, meninggal dunia dalam jangka waktu tersebut di atas, maka bagi para ahli warisnya terbuka jangka waktu baru selama dua bulan untuk mengajukan tuntutan hukum mereka.

Pasal 257

Tuntutan hukum yang diajukan oleh suami itu gugur bila para ahli waris tidak melanjutkannya dalam waktu dua bulan, terhitung dari hari meninggalnya suami.

Pasal 258

Bila suami meninggal dia menerapkan haknya dalam hal ini, padahal waktunya untuk itu masih berjalan, maka para ahli warisnya tidak dapat mengingkari keabsahan anak itu selain dalam hal tersebut Pasal 252.

Gugatan untuk membantah keabsahan anak itu harus dimulai dalam waktu dua bulan terhitung sejak anak itu memiliki harta benda suami, atau sejak para ahli warisnya terganggu dalam memilikinya oleh anak.

Pasal 259

Dalam hal-hal di mana para ahli warisnya, berkenaan dengan pasal-pasal 256,257,dan 258 mempunyai wewenang untuk memulai atau melanjutkan suatu gugatan untuk membantah keabsahan seorang anak, mereka akan memperoleh jangka waktu satu tahun, bila salah seorang atau lebih dari mereka bertempat tinggal di luar negeri.

Dalam hal ada perang di laut, jangka waktu itu dilipatduakan.

Dengan S.1946-67 yang berlaku 13 Juli 1946, ditentukan:

1. Hakim yang menangani gugatan yang dilakukan atau memungkinkan dilakukan untuk mengingkari keabsahan anak, berwenang sampai pada waktu yang akan ditentukan oleh Presiden, untuk memperpanjang jangka waktu yang diatur dalam Pasal 256 sampai 259 Kitab Undang-undang Hukum Perdata untuk mengingkari keabsahan seorang anak dengan akta yang dibuat di luar pengadilan, untuk mengajukan suatu gugatan pengingkaran semacam itu, atau untuk melanjutkan gugatan demikian dengan jangka waktu tertentu, ataupun sampai saat tertentu, bila pengindahan jangka waktu tersebut di atas karena keadaan-keadaan luar biasa, selayaknya tidak dapat diharapkan.
2. Perpanjangan waktu termaksud dalam ayat (1) boleh diberikan oleh Hakim karena jabatan.

Pasal 260

Semua gugatan untuk mengingkari keabsahan seorang anak harus ditujukan kepada wali yang secara khusus diperbantukan kepada anak itu, dan ibunya harus dipanggil dengan sah untuk sidang itu.

Pasal 261

Asal keturunan anak-anak sah dibuktikan dengan akta-akta kelahiran yang didaftarkan dalam daftar-daftar Catatan Sipil.

Bila tidak ada akta demikian, cukuplah bila seorang anak telah mempunyai kedudukan tak terganggu sebagai anak sah.

Pasal 262

Pemilikan kedudukan demikian dapat dibuktikan dengan peristiwa-peristiwa yang, baik bersama-sama maupun sendiri-sendiri, menunjukkan hubungan karena kelahiran dan karena perkawinan antara orang tertentu dan keluarga yang diakui olehnya, bahwa dia termasuk di dalamnya.

Yang terpenting dari peristiwa-peristiwa ini antara lain adalah:

bahwa orang itu selalu memakai nama bapak yang dikatakannya telah menurunkannya;

bahwa bapak itu telah memperlakukan dia sebagai anaknya, dan dia sebagai anak telah diurus dalam hal pendidikan, pemeliharaan dan penghidupannya;

bahwa masyarakat senantiasa mengakui dia selaku anak bapaknya;

bahwa sanak saudaranya mengakui dia sebagai anak bapaknya.

Pasal 263

Tiada seorang pun dapat menyandarkan diri pada kedudukan yang bertentangan dengan kedudukan yang nyata dinikmatinya dan sesuai dengan akta kelahirannya, dan sebaliknya tiada seorang pun dapat menyanggah kedudukan yang dimiliki seorang anak sesuai dengan akta kelahirannya.

Pasal 264

Bila tidak ada akta kelahiran dan tidak nyata pemilikan kedudukan yang tak terputus-putus, dan bila anak itu didaftarkan dengan nama-nama palsu dalam daftar-daftar Catatan Sipil atau seakan-akan dilahirkan dari bapak ibu yang tidak dikenal, maka asal keturunannya dapat dibuktikan dengan saksi-saksi.

Namun pembuktian dengan cara demikian tidak boleh diperkenankan, kecuali bila ada bukti permulaan tertulis, atau bila dugaan-dugaan atau petunjuk-petunjuk dari peristiwa-peristiwa yang tidak dapat dibantah lagi kebenarannya, dapat dianggap cukup berbobot untuk memperkenankan pembuktian demikian.

Pasal 265

Bukti permulaan tertulis adalah surat-surat ke luar, daftar-daftar dan surat-surat rumah tangga bapak atau ibu, atau akta-akta notaris atau akta-akta di bawah tangan yang berasal dari pihak-pihak yang tersangkut dalam perselisihan, atau bila masih hidup, mereka yang sedianya berkepentingan dalam perselisihan itu.

Pasal 266

Bukti lawan itu terdiri dari segala alat bukti yang cocok untuk menunjukkan, bahwa orang yang menyandarkan diri pada asal keturunannya bukan anak dari ibu yang diakuinya sebagai ibunya, atau juga bila soal ibu telah dibuktikan bahwa dia bukan anak dari suami ibu itu.

Pasal 267

Hanya Hakim perdatalah yang berwenang untuk mengadili tuntutan-tuntutan akan suatu kedudukan.

Pasal 268

Tuntutan pidana karena kejahatan penggelapan kedudukan tidak dapat dilancarkan sebelum keputusan akhir atas sengketa mengenai kedudukan itu diucapkan.

Akan tetapi kejaksaan bebas untuk melancarkan suatu tuntutan pidana seperti itu, bila pihak-pihak yang berkepentingan tinggal diam, asalkan ada bukti permulaan tertulis, sesuai dengan ketentuan Pasal 265, dan pada permulaan pemeriksaan pidana telah dinyatakan adanya bukti permulaan.

Pasal 269

Gugatan untuk menarik kembali kedudukan terhadap anak, tidak terkena ketentuan lewat waktu.

Pasal 270

Para ahli waris anak yang tidak memperjuangkan kedudukannya, tidak dapat melancarkan gugatan seperti itu, kecuali bila anak itu meninggal waktu masih di bawah umur atau dalam tiga tahun setelah menjadi dewasa.

Pasal 271

Namun para ahli waris dapat melanjutkan tuntutan hukum demikian, bila hal itu telah dimulai oleh anak itu, kecuali bila anak itu tidak melanjutkan tuntutannya selama tiga tahun sejak tindakan acara yang terakhir dilakukan.

Pasal 271a

Orang yang gugatannya untuk memperjuangkan suatu kedudukan perdata atau untuk mengingkari keabsahan seorang anak dikabulkan, setelah putusan itu memperoleh kekuatan hukum yang pasti, harus menyeluruh melakukan pendaftaran putusan itu dalam daftar kelahiran yang sedang berjalan di tempat kelahiran anak itu didaftar. Hal ini harus diterangkan pula pada margin akta kelahiran itu.

BAGIAN 2

Pengesahan Anak-anak Luar Kawin

(Tidak Berlaku Bagi Golongan Timur Asing Bukan Tionghoa, Tetapi Berlaku Bagi Golongan Tionghoa)

Pasal 272

Anak di luar kawin, kecuali yang dilahirkan dari perzinaan atau penodaan darab, disahkan oleh perkawinan yang menyusul dari bapak dan ibu mereka, bila sebelum melakukan perkawinan mereka telah melakukan pengakuan secara sah terhadap anak itu, atau bila pengakuan itu terjadi dalam akta perkawinannya sendiri.

Pasal 273

Anak yang dilahirkan dari orang tua, yang tanpa memperoleh dispensasi dari Pemerintah tidak boleh kawin satu sama lainnya, tidak dapat disahkan selain dengan cara mengakui anak itu dalam akta kelahiran.

Pasal 274

Bila orang tua, sebelum atau pada waktu melakukan perkawinan telah lalai untuk mengakui anak di luar kawin, kelalaian mereka ini dapat diperbaiki dengan surat pengesahan dari Presiden, yang diberikan setelah mendengar nasihat Mahkamah Agung.

Pasal 275

Dengan cara yang sama seperti yang diatur dalam pasal yang lalu, dapat juga disahkan anak di luar kawin yang telah diakui menurut undang-undang;

1. bila anak itu lahir dari orang tua, yang karena kematian salah seorang dari mereka, perkawinan mereka tidak jadi dilaksanakan;
2. bila anak itu dilahirkan oleh seorang ibu, yang termasuk golongan Indonesia atau yang disamakan dengan golongan itu; bila ibunya meninggal dunia atau bila ada keberatan-keberatan penting terhadap perkawinan orang tua itu, menurut pertimbangan Presiden.

Pasal 276

Dalam hal-hal seperti yang dinyatakan dalam dua pasal yang tersebut terakhir, Mahkamah Agung, bila menganggap perlu, sebelum memberikan nasihatnya, harus mendengar atau memerintahkan untuk mendengar keluarga sedarah si pemohon, dan bahkan dapat memerintahkan bahwa permohonan pengesahan itu diumumkan dalam Berita Negara.

Pasal 277

Pengesahan anak, baik dengan menyusulnya perkawinan orang-tuanya maupun dengan surat pengesahan menurut Pasal 274, menimbulkan akibat, bahwa terhadap anak-anak itu berlaku ketentuan undang-undang yang sama, seakan-akan mereka dilahirkan dalam perkawinan itu.

Pasal 278

Dalam hal-hal yang diatur dalam Pasal 275, pengesahan itu hanya berlaku mulai dari diberikannya surat pengesahan Presiden; hal itu tidak boleh berakibat merugikan anak-anak sah sebelumnya dalam hal pewarisan, demikian pula hal itu tidak berlaku bagi keluarga sedarah lainnya dalam hal pewarisan, kecuali bila mereka yang terakhir ini telah menyetujui pemberian surat pengesahan itu.

Pasal 279

Dengan cara yang sama dan menurut ketentuan yang sama seperti yang tercantum dalam pasal-pasal yang lalu, anak yang telah meninggal dan meninggalkan keturunan, boleh juga disahkan; pengesahannya itu berakibat menguntungkan keturunan itu.

BAGIAN 3

Pengakuan Anak-anak Luar Kawin

(Tidak Berlaku Bagi Golongan Timur Asing Bukan Tionghoa, Tetapi Berlaku Bagi Golongan Tionghoa)

Pasal 280

Dengan pengakuan terhadap anak di luar kawin, terlahirlah hubungan perdata antara anak itu dan bapak atau ibunya.

Pasal 281

Pengakuan terhadap anak di luar kawin dapat dilakukan dengan suatu akta otentik, bila belum diadakan dalam akta kelahiran atau pada waktu pelaksanaan perkawinan.

Pengakuan demikian dapat juga dilakukan dengan akta yang dibuat oleh Pegawai Catatan Sipil, dan didaftarkan dalam daftar kelahiran menurut hari penandatanganan. Pengakuan itu harus dicantumkan pada margin akta kelahirannya, bila akta itu ada.

Bila pengakuan anak itu dilakukan dengan akta otentik lain tiap-tiap orang yang berkepentingan berhak minta agar hal itu dicantumkan pada margin akta kelahirannya.

Bagaimanapun kelalaian mencatatkan pengakuan pada margin akta kelahiran itu tidak boleh dipergunakan untuk membantah kedudukan yang telah diperoleh anak yang diakui itu.

Pasal 282

Pengakuan anak di luar kawin oleh orang yang masih di bawah umur tidak ada harganya, kecuali jika orang yang masih di bawah umur itu telah mencapai umur genap sembilan belas tahun, dan pengakuan itu bukan akibat dari paksaan, kekeliruan, penipuan atau bujukan.

Namun anak perempuan di bawah umur boleh melakukan pengakuan itu, sebelum dia mencapai umur sembilan belas tahun.

Pasal 283

Anak yang dilahirkan karena perzinaan atau penodaan darah (incest, sunbang), tidak boleh diakui tanpa mengurangi ketentuan Pasal 273 mengenai anak penodaan darah.

Pasal 284

Tiada pengakuan anak di luar kawin dapat diterima selama ibunya masih hidup, meskipun ibu termasuk golongan Indonesia atau yang disamakan dengan golongan itu, bila ibu tidak menyetujui pengakuan itu.

Bila anak demikian itu diakui setelah ibunya meninggal, pengakuan itu tidak mempunyai akibat lain daripada terhadap bapaknya.

Dengan diakuiinya seorang anak di luar kawin yang ibunya termasuk golongan Indonesia atau golongan yang disamakan dengan itu, berakhirlah hubungan perdata yang berasal dari hubungan keturunan yang alamiah, tanpa mengurangi akibat-akibat yang berhubungan dengan pengakuan oleh ibu dalam hal-hal dia diberi wewenang untuk itu karena kemudian kawin dengan bapak.

Pasal 285

Pengakuan yang diberikan oleh salah seorang dari suami isteri selama perkawinan untuk kepentingan seorang anak di luar kawin, yang dibuahkan sebelum perkawinan dengan orang

lain dari isteri atau suaminya, tidak dapat mendatangkan kerugian, baik kepada suami atau isteri maupun kepada anak-anak yang dilahirkan dari perkawinan itu.

Walaupun demikian, pengakuan yang dilakukan oleh bapak ibunya, demikian juga semua tuntutan akan kedudukan yang dilakukan oleh pihak si anak, dapat dibantah oleh setiap orang yang mempunyai kepentingan dalam hal itu.

Pasal 286

Setiap pengakuan yang dilakukan oleh bapak atau ibu, begitupun setiap tuntutan yang dilancarkan oleh pihak anak, boleh ditentang oleh semua mereka yang berkepentingan dalam hal itu.

Pasal 287

Dilarang menyelidiki siapa bapak seorang anak.

Namun dalam hal kejahatan tersebut dalam Pasal 285 sampai dengan 288, 294, dan 332 Kitab Undang-undang Hukum Pidana, bila saat dilakukannya kejahatan itu bertepatan dengan saat kehamilan perempuan yang terhadapnya dilakukan kejahatan itu, maka atas gugatan pihak yang berkepentingan orang yang bersalah boleh dinyatakan sebagai bapak anak itu.

Pasal 288

Menyelidiki siapa ibu seorang anak, diperkenankan.

Namun dalam hal itu, anak wajib melakukan pembuktian dengan saksi-saksi kecuali bila telah ada bukti permulaan tertulis.

Pasal 289

Tiada seorang anak pun diperkenankan menyelidiki siapa bapak atau ibunya, dalam hal-hal di mana menurut Pasal 283 pengakuan tidak boleh dilakukan.

BAB XIII

KEKELUARGAAN SEDARAH DAN SEMENDA

(Tidak Berlaku Bagi Golongan Timur Asing Bukan Tionghoa, Tetapi Berlaku Bagi Golongan Tionghoa)

Pasal 290

Keluargaan sedarah adalah pertalian keluargaan antara orang-orang di mana yang seorang adalah keturunan dan yang lain, atau antara orang-orang yang mempunyai bapak asal yang sama.

Hubungan keluargaan sedarah dihitung dengan jumlah kelahiran, setiap kelahiran disebut derajat.

Pasal 291

Urutan derajat yang satu dengan derajat yang lain disebut garis. Garis lurus adalah urutan derajat antara orang-orang, di mana yang satu merupakan keturunan yang lain, garis

二、印尼民法第 12 章英文條文

Indonesian Civil Code

Indonesian Civil Code

(Promulgated by publication of April 39 1847 S.NO.23)

BOOK ONE - INDIVIDUAL

Contents

Chapter I - Concerning the enjoyment and the loss of civil rights
Chapter II - Concerning assets and the distinctions between them
Chapter III - Concerning residence or domicile
Chapter IV - Concerning matrimony
Chapter V - Concerning the rights and obligation of the spouses
Chapter VI - Concerning legal community property and management thereof
Chapter VII - Concerning prenuptial agreements
Chapter VIII - Concerning community property or prenuptial agreements in the event of second or further marriages
Chapter IX - Concerning the division of assets
Chapter X - Concerning the dissolution of marriage
Chapter XI - Concerning separation from bed and board
Chapter XII - Concerning fatherhood and the descent of children
Chapter XIII - Concerning the relationship by blood and marriage
Chapter XIV - Concerning parental authority
Chapter XIV A - Concerning the stipulation, amendment and revocation of support payments
Chapter XV - Concerning minority and guardianship
Chapter XVI - Concerning emancipation
Chapter XVII - Concerning conservatorship
Chapter XVIII - Concerning absence

Chapter I Concerning the enjoyment and the loss of civil rights

Extraordinary Regulations

This compilation contains several ordinances set out in chronological order which contain provisions necessitated by the extraordinary circumstances which provisions deviate in part from existing legal regulations inter alia the Civil Code and the Civil Registry.

In the Dutch Civil Code pursuant to the law of July 10, 1947, N.S. No. H 232 see also 1948 No. I 343 the provisions pertaining to children's law are amended, with the result that the Dutch articles referred to in the margin are no longer consistent in most cases with the text printed next to them. Where the new Dutch text deviates substantially from an article of the Dutch Civil Code, such article will be referred to as Old Article in the margin.

Pursuant to the ordinance in S31-168 see also 423 pertaining to the distribution of assignments between the European and Indonesian Government in the government area of Java and Madura, regarding the area referred to in the Civil Code, unless otherwise provided, the words "assistant resident" and "resort of the assistant resident" shall be read as "head of the local government" and "department".

Article 1. The enjoyment of civil rights is independent from the state's rights. (Civ. 7)

Indonesian Civil Code

All stipulations providing otherwise between the spouses shall be deemed invalid. (AB.23; Bw.149, 196v., 200, 216,244; Civ.1451v.)

Article 249. In the event that a reconciliation takes place following a judgment granting separation from bed and board which judgment has been publicly announced, third parties shall not be subject to the consequences of such reconciliation unless it is also announced in the same manner as that of the separation (Bw.152, 245)

Chapter XII Concerning fatherhood and the descent of children

Section 1 Concerning legitimate children

Article 250. The husband shall be deemed to be the father of a child born out of or conceived during the marriage. (Bw.34, 95, 100-102, 106v., 1916, Civ.312)

Article 251. The legitimacy of a child, who is born prior to the one-hundred and eightieth day of the marriage, may be denied by a husband. However, the denial may not occur in the following events:

1. if the husband, was aware of the pregnancy prior to the marriage; 2. if he was present at the drafting of the birth certificate, and signed the certificate, or if this certificate contains a statement that he is unable to sign; 3. if the child was still born. (Bw.2; BS.39; Civ.312,314)

Article 252. A husband may deny the legitimacy of a child, if he can prove that, from the three-hundredth until the one-hundred and eightieth day prior to the birth of the child, whether due to separation, or incidental circumstances, it would have been impossible for him to have had intercourse with his wife. A husband may not deny the legitimacy of the child on the basis of his physical infirmities. (Bw.258, 1865; Civ.312v.)

Article 253. A husband may not deny the legitimacy of the child upon grounds of adultery, unless the birth was concealed from him; in which case he may rely upon adultery as proof that he is not the father of the child. (Bw.1965; Civ.313)

Article 254. He may deny the legitimacy of a child, who is born more than three hundred days after the judgment granting separation has obtained legal validity, without prejudice to the rights of the wife to submit evidence which is admissible in order to prove that her husband is the father of the child. If the husband's denial has been declared valid, the reconciliation of the spouses shall not result in the child being granted legitimate status.

Article 255. A child who is born three hundred days after the dissolution of the marriage shall be deemed to be illegitimate. (Bw.106, 199; Civ.315) (Supplemented by S.23-31) If the parents of a child, who *76 is born three hundred days following the dissolution of their marriage, remarry one another, the child may not obtain legitimate status in any way other than that which is pursuant to the stipulations in the second section of this title.

Article 256. In the events described in articles 251, 252, 253 and 254, a husband shall deny the legitimacy of child: within a period of one month, if he is located in the birth place of the child, or within the vicinity thereof; within two months after his return, if he has been absent; in the event that the birth of the child has been concealed from him, within two months after the discovery of the concealment. All deeds executed outside court, containing the denial by a husband, shall be deemed invalid, unless they are followed within two months by a legal claim. If the husband, following the denial, executes a deed outside court, and passes away within the stipulated period, his descendants shall be granted a new period of two months within which to file their legal claim. (Bw.257v., 1058, 1979; Civ.316, 318; See S.46-67 below)

Indonesian Civil Code

Article 257. The legal claim filed by a husband, shall lapse, if the heirs do not pursue same within two months, effective from the date of death of the husband. (Bw.259, 1979)

Article 258. If a husband passes away, prior to exercising such right, but during the stipulated period, his heirs may not deny the legitimacy of the child otherwise than in the circumstances described in article 252. The legal claim disputing the legitimacy of the child shall be filed within a period of two months, effective as of the time that possession of the assets of the husband is taken by the child, or effective as of the time that the inheritance of such assets by others is obstructed by the child. (Bw.259, 472, 833v.; Civ.317)

Article 259. In the event that the heirs, pursuant to articles 256, 257 and 258, are authorized to file or continue a legal claim disputing the legitimacy of a child, this must be done within a period of one year, if one or more reside outside Indonesia. In the event of war at sea, the term shall be doubled.

Pursuant to S.46-67 effective as July 13, 1946, the following is stipulated: Article 1. (1) The judge, with whom a legal claim denying the legitimacy of a child is or may be filed, shall, until a date to be stipulated in the future by the Governor General, be authorized to extend the periods stipulated in articles 256 through 259 of the Civil Code regarding the denial of the legitimacy of a child pursuant to a deed executed outside court, regarding the filing of such legal claim for another stipulated term or until a fixed point in time, if the legal claim cannot reasonably be filed within the aforementioned periods due to extenuating circumstances *77 (2) The extension referred to in the first paragraph may be granted by a judge ex officio.

Article 260. All legal claims for the denial of the legitimacy of a child shall be addressed to the special guardian to whom the child is entrusted, and the mother shall be properly summoned in the lawsuit. (Bw.102, 110, 310, 359, 1920; Civ.318)

Article 261. The descent of legitimate children shall be proven by birth certificates, recorded in the registers of the civil registry. (BS.34) In the absence of such deed, the uninterrupted possession of a child's legitimate status shall be sufficient proof for the child. (Bw.13,101,286;BS.37;Civ.319v.)

Article 262. The possession of such status shall be proven by events, which either together or separately, indicate the relationship by descent and kinship between a specific individual and the lineage to which he purports to belong. The most significant of these events are, among others: that such individual has always used the name of the father from whom he claims to be descended; (Bw.10; BS.30) that the father has treated him as his child and as such has provided for his education, maintenance and means of living; (Bw.104, 298v.) that the public has acknowledged him as the father's child; that the next of kin have acknowledged him as such. (Bw.102; Civ.321)

Article 263. No one can claim a status that is in violation of that which is stipulated and has been granted in his birth certificate, while at the same time no one can dispute the status held by an individual pursuant to his birth certificate. (Bw.102; Civ.322)

Article 264. In the absence of such certificate and uninterrupted possession of status, or if the child is recorded in the registers under false names, or if the child's natural father or mother are unknown, then the descent may be proven by witnesses. This proof may only be admitted if there is initial written proof; or if the allegations or indications, resulting from events which have not been disputed, can be considered sufficiently significant to admit such as evidence. (Bw.288, 1922; BS.27; Civ.323)

Article 265. The initial written proof shall be found in family documents, registers and household documents belonging to the father or the mother, or also in public or private deeds belonging to an individual, who is involved in the dispute, or if still alive, would have had an interest therein. (Bw.268, 1881, 1902; BS.27; Civ.324)

Article 266. Proof against this may be in any suitable form which indicates that the individual claiming descent is not the child of the woman who he claims to be his mother, or also, in the event that it is

---

Indonesian Civil Code

---

proven that she is his mother, is not the child of such woman's husband. *78 (Bw.264v., 286v.; Civ.325)

Article 267. A civil judge only shall be authorized to deal with appeals in respect of status. (Bw.268, 1920; Civ.326)

Article 268. A lawsuit in respect of false representation of status which carries the penalty of corporal punishment may not be filed, prior to the passing of the final judgment regarding the dispute over such status. The prosecution counsel shall, however, be entitled to file a lawsuit in respect of false representation of status which carries the penalty of corporal punishment, if the interested parties remain silent, provided that there is initial written proof pursuant to article 265, and if it has been decided from the start that there is such indication of initial proof. (Bw.268, second paragraph not applicable to Chinese, see Chinese 1-1 g) In the last instance, the process of the public lawsuit shall not be suspended by any civil suit. (AB.30; Bw.267, 1918;BS.27v.; Sv.409; Sw.529; Civ.337)

Article 269. In relation to children, the lawsuit to appeal a certain status shall not be subject to any prescribed period of limitation. (Bw.1967, 1986; Civ.328)

Article 270. Such a lawsuit may only be filed by the heirs of the child who has not appealed his status in the event that the child died when he was still a minor, or within three years of his reaching the age of majority. (Bw.258, 883, 1058; Civ.329)

Article 271. The heirs, may, however, resume such lawsuits, if they have been instituted by the child, unless the suit has not been prosecuted within three years after the filing of the last deed. (Bw.257, 833; Rv.273v.; Civ.330)

Article 271a. (Supplemented by S.37-595, effective as of January 1, 1939) An individual whose claim for invocation of a certain status has been granted or who has been permitted to deny the legitimacy of a child, shall have the judgment recorded after it has obtained legal validity in the current registers of births at the location where the birth was recorded. This shall be mentioned in the margin of the birth certificate.

Section 2 Concerning the legitimization of natural children

Article 272. Children conceived outside marriage, with the exception of those who have been conceived in an adulterous or incestuous relationship, shall be legitimized by the ensuing marriage of their father and mother, if the latter-mentioned have acknowledged them legally prior to the concluding of the marriage, or if the acknowledgment took place at the time of execution of the marriage certificate. (Bw.40, 275, 277, 280v., 862, 867; BS.53, 61-9; Civ.331)

Article 273. Children, who are born of parents, between whom no marriage would have existed without dispensation granted by the Governor General, cannot be legitimized other than by acknowledgment in the marriage certificate. (Bw.29,31,280,283)

Article 274. If the parents, prior to or at the time of entering into the marriage, fail to acknowledge their natural children, they may subsequently reverse their position by letter of legitimization, granted by the Governor General, following the advice issued by the Supreme Court. (Ov.16; Bw.276;BS.61-9; Bb.515, 4941, 6038, 6089, 7488, 8653, 13416, 13421, 13603, 13604, 13605)

Article 275. (Amended by S.96-115) In a manner similar to that stipulated in the previous article, the following natural and legally acknowledged children may also be legitimized:

1. children born of parents who cannot enter into their intended marriage as a result of one of the parents passing away;

Indonesian Civil Code

---

2. children born of a mother, who is of Indonesian descent or descended from another similar indigenous group; if the mother has passed away, or in the event that there are significant objections - at the discretion of the Governor General- to the marriage of the parents. (Bw.272, 276, 278)

Article 276. (Amended by S.96-115) In the events, mentioned in the two previous articles, the supreme court shall if it deems fit, hear or instruct that the blood relatives of the applicants be heard, prior to issuing its advice, and shall also order that the request for legitimization shall be announced through the appointed public newspapers. (Bw.290)

Article 277. (Amended by S.27-31 see also 290, 421) *80 Legitimization, either by the ensuing marriage of the parents, or in the events set out in article 274, pursuant to the issuance of letters of legitimization, shall result in the same legal regulations being applicable to the children as those which are applicable to children born during marriage. (Bw.852; Civ.333)

Article 278. (Amended by S.96-115) In the events described in article 275, the legitimization shall only be valid as of the date that the letters are issued by the Governor General; this shall not jeopardize the existing legitimate children with respect to their succession as heirs, similarly, this shall not affect the succession of other blood relatives as heirs, provided that they have approved the issuance of the letters of legitimization. (Bw.852v.)

Article 279. In the same manner, and pursuant to the same regulations as mentioned in the previous articles, children who have passed away and who have left descendants, can also be legitimized; in which event, the legitimization shall benefit their descendants. (Bw.272, 274, 842, 852; Civ.332).

Section 3 Concerning the acknowledgment of natural children

Article 280. The acknowledgment of a natural child shall create a civil relationship between that child and his father or mother. (Bw.30v., 40, 47, 272v., 306, 319, 328, 353, 363,862, 871, 873, 908, 916)

Article 281. The acknowledgment of a natural child can take place pursuant to any kind of authentic deed, if such has not already taken place by birth certificate, or at the execution of the marriage. (Not.37a) Such acknowledgment can also take place pursuant to a deed, drawn up by the official of the civil registry, and recorded as at the date of signing in the birth registry. Such acknowledgment shall be mentioned in the margin of the birth certificate, if it is available. (Bw.40, 272, 862, 908, 1868; BS.41, 53, 61-9; Civ.62, 334) If the acknowledgment of the child was contained in another authentic deed, then each interested party may demand that it shall be mentioned in the margin of the birth certificate. Under no circumstances shall absence of the notation of an acknowledgment in the margin of the birth certificate be grounds for disputing the status granted.

Article 282. The acknowledgment by a minor of a natural child shall be deemed to be invalid unless the minor has reached the age of nineteen years, and the acknowledgment is not the result of duress, error, deceit or enticement. (BS.42) A minor daughter, shall, however, be able to acknowledge a natural child prior to her reaching the age of nineteen years. (Bw.29, 108, 330, 446, 452, 1321, 1446, 1449)

Article 283. Children conceived in an adulterous or incestuous relationship may not be acknowledged, without prejudice to the stipulation in article 273, with regard to the latter mentioned. (Bw.30v., 41, 252v., 272, 289, 867v.; BS.42; Civ.335)

Article 284. (Amended by S.96-108) No acknowledgment of a natural child shall, during the lifetime of the mother, notwithstanding that she may be of Indonesian descent or descended from a similar indigenous group, be accepted, if the mother does not approve the acknowledgment. (Bw.280v., 354) If such child is acknowledged after the death of the *82 mother, such acknowledgment shall have no consequences other than those which relate to the father. (Bw.288; Civ.336) Acknowledgment of a natural child, whose mother is of Indonesian descent or descended from a similar indigenous group,

---

Indonesian Civil Code

---

shall annul the civil relationship arising from natural descent, without prejudice to the consequences of an acknowledgment by the mother, in the event that she is granted the authority due to the ensuing marriage to the father.

Article 285. Acknowledgment which takes place in the course of the marriage by one of the spouses, in order to benefit the natural child, which he, prior to his marriage has conceived with a person other than his spouse, shall not jeopardize that spouse, nor shall it be detrimental to the children born of that marriage. Such acknowledgment, shall, however, have consequences after the dissolution of that marriage, if there are no remaining descendants from the marriage. (Bw.199, 277; Civ.337)

Article 286. Any acknowledgment by the father or the mother, including the claim to a certain status by the child may be disputed by those who have an interest therein. (Bw.261v., 282; Civ.339)

Article 287. Investigation of paternity shall be prohibited. (Amended by S.17-497) However, in the event that a misdemeanor as described in articles 285 through 288, 294 or 332 of the penal code, was carried out which resulted in the pregnancy, then the guilty party, can, upon being charged by the interested parties, be declared to be the father of the child. (Bw.252v.; Civ.340)

Article 288. Investigation of maternity shall be permitted. In this regard the child is required to prove that he or she was borne by that mother. No proof by witnesses with respect to the child shall be admitted, unless there already exists initial written proof. (Bw.265, 1902, 1914; Civ.341)

Article 289. No child shall be permitted to investigate his or her paternity or maternity, in the events, where pursuant to article 283, no acknowledgment can take place. (Civ.342).

三、印尼民法第 12 章與本文相關條文中譯

印尼民法

第 12 章 關於父親身分及其子女血統

第 1 節 關於子女之合法性

■第 250 條 夫應被推定為婚姻中出生或受胎子女之父。

■第 251 條 出生於婚姻前第 180 天之婚生子女，可被夫所否認，但在下列情事發生時，不得否認之：

1、如夫於婚前知悉懷孕者。

2、如夫已被載明在該子女出生證明，且在該證明上簽名或在該證明上敘明無法簽名者。

3、如子女為死胎者。

■第 252 條 如夫可舉證從子女出生前起第 300 天至第 180 天止，無論是因與妻分居或其他附隨之情事，均不可能與妻往來者，夫得否認該婚生子女。夫不得基於子女生理缺陷而否認婚生子女。

■第 253 條 夫非有遭隱匿子女之出生而舉通姦以證其非為婚生子女之父之事由外，不得以通姦為由否認婚生子女。

■第 254 條 婚生子女之出生是在法院作出准予夫妻分居具有法律效力的判決後已超過 300 天者，在無損害妻之權利而予以提出有效證明夫為子女之父證據時，夫可否認婚生子女。如否認被宣告有效，夫妻之和解均不能致使子女被獲准為婚生身份。

■第 255 條 子女出生於婚姻關係終止 300 天以後者，應被推定為非婚生。如出生於婚姻關係終止 300 天以後子女之父母再與他人結婚者，該子女非依本章第 2 節之規定，均不會獲准為婚生身份。

■第 256 條 第 251 至 254 條所定之事件，夫應於下列期間內否認婚生子女：

1. 夫居住在子女出生地或其附近者，於 1 個月內否認之。

2. 夫於外出期間時，於返回後 2 個月內否認之。

3. 夫有遭隱匿子女之出生情事，於知悉該情形 2 個月內否認之

包含夫之否認在內的任何證書，於法庭外所作成者，除非該證書於 2 個月提出法律請求外，應被推定為無效。若夫於法庭外提出否認證書後，於上述規定之期間內死亡者，其子嗣可在渠死亡後重新獲得之 2 個月期間內提出法律請求。

第 2 節 關於自然血統子女之婚生化

■第 272 條 子女非在婚姻中受胎，除有在通姦或亂倫關係下而受胎之例外情形外，如生母在婚姻締結前合法地承認子女，亦或如承認在結婚證書核發前發生，依其生父及生母隨後的結婚(姻)，應被婚生化(視為婚生女子)。

■第 273 條 子女之生父母間因未獲總督之特許而不存在婚姻關係者，除有結

婚證書之認可外，不得被婚生化(視為婚生子女)。

- 第 274 條 生父母無法在結婚前或當下承認親生子女，得按照由總督依照最高法院核准之見解所准予婚生化之文件，事後地推翻(反轉、駁回)其地位。
- 第 275 條 依類推前條所定之方式，以下自然血統及受法律承認之子女亦可受婚生化(被視為婚生子女)：
  1. 子女之生父生母因其中 1 人死亡而無法結婚者
  2. 子女之有印尼血統或受有另一相似的原住民族群血統之生母已死亡，有經總督慎思後而明顯反對生父母婚姻之情事者。

第 3 節 關於自然血統子女之承認

- 第 280 條 自然血統子女之承認將在子女與其生父母之間發生民事關係。
- 第 281 條 自然血統子女之承認，如在出生證明尚未取得或婚姻關係尚未發生時，必須依據不拘形式之真實書證。該承認亦可依據民事登記處所簽署且在出生登記處登載出生日期之書證。如可行時，該承認應被敘明於出生證明之備註記事。如子女之承認為其他真實書證所包含，則任何利害關係人可要求此應被敘明於出生證明之備註記事。無論如何，出生證明備註記事之承認的表示不存在將作為爭執已獲准許身份之爭點。
- 第 282 條 由未成年自然血統子女所提出之承認將推定為無效，除非該子女年齡已達 19 歲，且該承認並非是受脅迫、錯誤、詐欺或引誘之結果。儘管如此，未成年女子在達年齡 19 歲前應能承認自然血統子女。
- 第 283 條 關於前述文件，在無損於第 273 條之規定下，子女因通姦或亂倫關係下而受孕者，不得被承認。
- 第 287 條 父親身分之調查應受禁止。儘管如此，因受在印尼刑法第 285 至 288、294 及 332 條規定所述輕罪行為而導致受孕之案件，而遭利害關係人控訴之被告可受宣告為子女之父。
- 第 288 條 母親身份之調查應被許可。基於此，該子女乃被要求證明為其母所生。除了已存在之原始書面證明之外，沒有關於子女之證人證據應被認可。
- 第 289 條 在根據第 283 條之事件中，沒有子女會被准許調查父親身分或母親身分。亦無承認會發生。

四、越南涉外婚姻及家庭法第5章越南文條文

[Đăng nhập](#) | [English](#)

HỆ THỐNG VĂN BẢN QUY PHẠM PHÁP LUẬT

Công thông tin điện tử
Trang chủ
Tìm kiếm
CSDLQG về văn bản pháp luật
English

CƠ SỞ DỮ LIỆU QUỐC GIA
VỀ VĂN BẢN PHÁP LUẬT

- Chương I
- Điều 2
- Điều 3
- Điều 4
- Điều 6
- Điều 7
- Chương II
- Điều 8
- Điều 9
- Điều 11
- Điều 12
- Điều 13
- Điều 14
- Điều 15
- Điều 16
- Điều 17
- Điều 18
- Điều 21
- Điều 24
- Điều 25
- Điều 26
- Điều 28
- Điều 29
- Điều 30
- Điều 31
- Điều 32
- Điều 34
- Điều 35
- Điều 36
- Điều 37
- Điều 38
- Điều 39
- Điều 40
- Điều 41
- Điều 42
- Điều 43
- Điều 44
- Điều 45
- Điều 46
- Điều 47
- Điều 48
- Điều 49
- Điều 50
- Chương IV
- Điều 51
- Điều 52
- Điều 53
- Điều 54
- Điều 55
- Điều 56
- Điều 57
- Điều 58
- Điều 59
- Điều 60
- Điều 61
- Điều 62

THÔNG BÁO

Cục Công nghệ thông tin, Bộ Tư pháp trân trọng cảm ơn Quý độc giả trong thời gian qua đã sử dụng hệ thống văn bản quy phạm pháp luật tại địa chỉ <http://www.moj.gov.vn/pages/vbq.aspx>.

Đến nay, nhằm phục vụ tốt hơn nhu cầu khai thác, tra cứu văn bản quy phạm pháp luật từ Trung ương đến địa phương, Cục Công nghệ thông tin đã đưa Cơ sở dữ liệu quốc gia về văn bản pháp luật vào sử dụng tại địa chỉ <http://vbpl.vn/Pages/portal.aspx> để thay thế cho hệ thống cũ nói trên.

Cục Công nghệ thông tin trân trọng thông báo tới Quý độc giả được biết và mong rằng Cơ sở dữ liệu quốc gia về văn bản pháp luật sẽ tiếp tục là địa chỉ tin cậy để khai thác, tra cứu văn bản quy phạm pháp luật.

Trong quá trình sử dụng, chúng tôi luôn hoan nghênh mọi ý kiến góp ý của Quý độc giả để Cơ sở dữ liệu quốc gia về văn bản pháp luật được hoàn thiện.

Ý kiến góp ý xin gửi về Phòng Thông tin điện tử, Cục Công nghệ thông tin, Bộ Tư pháp theo số điện thoại 046 273 9718 hoặc địa chỉ thư điện tử banbientap@moj.gov.vn.

[Thuộc tính](#)
[Lược đồ](#)
[Tải về](#)
[Bản in](#)

QUỐC HỘI

Số: 52/2014/QH13

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Hà Nội, ngày 19 tháng 06 năm 2014

LUẬT

Hôn nhân và gia đình

Căn cứ Hiến pháp nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam;
Quốc hội ban hành Luật Hôn nhân và gia đình.

CHƯƠNG I
NHỮNG QUY ĐỊNH CHUNG

Điều 1. Phạm vi điều chỉnh

Luật này quy định chế độ hôn nhân và gia đình; chuẩn mực pháp lý cho cách ứng xử giữa các thành viên gia đình; trách nhiệm của cá nhân, tổ chức, Nhà nước và xã hội trong việc xây dựng, củng cố chế độ hôn nhân và gia đình.

Điều 2. Những nguyên tắc cơ bản của chế độ hôn nhân và gia đình

1. Hôn nhân tự nguyện, tiến bộ, một vợ một chồng, vợ chồng bình đẳng.
2. Hôn nhân giữa công dân Việt Nam thuộc các dân tộc, tôn giáo, giữa người theo tôn giáo với người không theo tôn giáo, giữa người có tín ngưỡng với người không có tín ngưỡng, giữa công dân Việt Nam với người nước ngoài được tôn trọng và được pháp luật bảo vệ.
3. Xây dựng gia đình ấm no, tiến bộ, hạnh phúc; các thành viên gia đình có nghĩa vụ tôn trọng, quan tâm, chăm sóc, giúp đỡ nhau; không phân biệt đối xử giữa các con.
4. Nhà nước, xã hội và gia đình có trách nhiệm bảo vệ, hỗ trợ trẻ em, người cao tuổi, người khuyết tật thực hiện các quyền về hôn nhân và gia đình; giúp đỡ các bà mẹ thực hiện tốt chức năng cao quý của người mẹ, thực hiện kế hoạch hóa gia đình.
5. Kế thừa, phát huy truyền thống văn hóa, đạo đức tốt đẹp của dân tộc Việt Nam về hôn nhân và gia đình.

Điều 3. Giải thích từ ngữ

Trong Luật này, các từ ngữ dưới đây được hiểu như sau:

1. *Hôn nhân* là quan hệ giữa vợ và chồng sau khi kết hôn.
2. *Gia đình* là tập hợp những người gắn bó với nhau do hôn nhân, quan hệ huyết thống hoặc quan hệ nuôi dưỡng, làm phát sinh các quyền và nghĩa vụ giữa họ với nhau theo quy định của Luật này.
3. *Chế độ hôn nhân và gia đình* là toàn bộ những quy định của pháp luật về kết hôn, ly hôn, quyền và nghĩa vụ giữa vợ và chồng, giữa cha mẹ và con, giữa các thành viên khác trong gia đình, cấp dưỡng; xác định cha, mẹ, con; quan hệ hôn nhân và gia đình có yếu tố nước ngoài và những vấn đề khác liên quan đến hôn nhân và gia đình.
4. *Tập quán về hôn nhân và gia đình* là quy tắc xử sự có nội dung rõ ràng về quyền, nghĩa vụ của các bên trong quan hệ hôn nhân và gia đình, được lập đi, lặp lại trong một thời gian dài và được thừa nhận rộng rãi trong một vùng, miền hoặc cộng đồng.
5. *Kết hôn* là việc nam và nữ xác lập quan hệ vợ chồng với nhau theo quy định của Luật này về điều kiện kết hôn và đăng ký kết hôn.
6. *Kết hôn trái pháp luật* là việc nam, nữ đã đăng ký kết hôn tại cơ quan nhà nước có thẩm quyền nhưng một bên hoặc cả hai bên vi phạm điều kiện kết hôn theo quy định tại Điều 8 của Luật này.
7. *Chung sống như vợ chồng* là việc nam, nữ tổ chức cuộc sống chung và coi nhau là vợ chồng.
8. *Tào hôn* là việc lấy vợ, lấy chồng khi một bên hoặc cả hai bên chưa đủ tuổi kết hôn theo quy định tại điểm a khoản 1 Điều 8 của Luật này.

XÁC ĐỊNH CHA, MẸ, CON

Điều 88. Xác định cha, mẹ

1. Con sinh ra trong thời kỳ hôn nhân hoặc do người vợ có thai trong thời kỳ hôn nhân là con chung của vợ chồng.
Con được sinh ra trong thời hạn 300 ngày kể từ thời điểm chấm dứt hôn nhân được coi là con do người vợ có thai trong thời kỳ hôn nhân.
Con sinh ra trước ngày đăng ký kết hôn và được cha mẹ thừa nhận là con chung của vợ chồng.
2. Trong trường hợp cha, mẹ không thừa nhận con thì phải có chứng cứ và phải được Tòa án xác định.

Điều 89. Xác định con

1. Người không được nhận là cha, mẹ của một người có thể yêu cầu Tòa án xác định người đó là con mình.
2. Người được nhận là cha, mẹ của một người có thể yêu cầu Tòa án xác định người đó không phải là con mình.

Điều 90. Quyền nhận cha, mẹ

1. Con có quyền nhận cha, mẹ của mình, kể cả trong trường hợp cha, mẹ đã chết.
2. Con đã thành niên nhận cha, không cần phải có sự đồng ý của mẹ; nhận mẹ, không cần phải có sự đồng ý của cha.

Điều 91. Quyền nhận con

1. Cha, mẹ có quyền nhận con, kể cả trong trường hợp con đã chết.
2. Trong trường hợp người đang có vợ, chồng mà nhận con thì việc nhận con không cần phải có sự đồng ý của người kia.

Điều 92. Xác định cha, mẹ, con trong trường hợp người có yêu cầu chết

Trong trường hợp có yêu cầu về việc xác định cha, mẹ, con mà người có yêu cầu chết thì người thân thích của người này có quyền yêu cầu Tòa án xác định cha, mẹ, con cho người yêu cầu đã chết.

Điều 93. Xác định cha, mẹ trong trường hợp sinh con bằng kỹ thuật hỗ trợ sinh sản

1. Trong trường hợp người vợ sinh con bằng kỹ thuật hỗ trợ sinh sản thì việc xác định cha, mẹ được áp dụng theo quy định tại Điều 88 của Luật này.
2. Trong trường hợp người phụ nữ sống độc thân sinh con bằng kỹ thuật hỗ trợ sinh sản thì người phụ nữ đó là mẹ của con được sinh ra.
3. Việc sinh con bằng kỹ thuật hỗ trợ sinh sản không làm phát sinh quan hệ cha, mẹ và con giữa người cho tinh trùng, cho noãn, cho phôi với người con được sinh ra.
4. Việc xác định cha, mẹ trong trường hợp mang thai hộ vì mục đích nhân đạo được áp dụng theo quy định tại Điều 94 của Luật này.

Điều 94. Xác định cha, mẹ trong trường hợp mang thai hộ vì mục đích nhân đạo

Con sinh ra trong trường hợp mang thai hộ vì mục đích nhân đạo là con chung của vợ chồng nhờ mang thai hộ kể từ thời điểm con được sinh ra.

Điều 95. Điều kiện mang thai hộ vì mục đích nhân đạo

1. Việc mang thai hộ vì mục đích nhân đạo phải được thực hiện trên cơ sở tự nguyện của các bên và được lập thành văn bản.
2. Vợ chồng có quyền nhờ người mang thai hộ khi có đủ các điều kiện sau đây:
  - a) Có xác nhận của tổ chức y tế có thẩm quyền về việc người vợ không thể mang thai và sinh con ngay cả khi áp dụng kỹ thuật hỗ trợ sinh sản,
  - b) Vợ chồng đang không có con chung,
  - c) Đã được tư vấn về y tế, pháp lý, tâm lý.
3. Người được nhờ mang thai hộ phải có đủ các điều kiện sau đây:
  - a) Là người thân thích cùng hàng của bên vợ hoặc bên chồng nhờ mang thai hộ,
  - b) Đã từng sinh con và chỉ được mang thai hộ một lần,
  - c) Ở độ tuổi phù hợp và có xác nhận của tổ chức y tế có thẩm quyền về khả năng mang thai hộ;
  - d) Trường hợp người phụ nữ mang thai hộ có chồng thì phải có sự đồng ý bằng văn bản của người chồng,
  - đ) Đã được tư vấn về y tế, pháp lý, tâm lý.
4. Việc mang thai hộ vì mục đích nhân đạo không được trái với quy định của pháp luật về sinh con bằng kỹ thuật hỗ trợ sinh sản.
5. Chính phủ quy định chi tiết Điều này.

Điều 96. Thỏa thuận về mang thai hộ vì mục đích nhân đạo

1. Thỏa thuận về mang thai hộ vì mục đích nhân đạo giữa vợ chồng nhờ mang thai hộ (sau đây gọi là bên nhờ mang thai hộ) và vợ chồng người mang thai hộ (sau đây gọi là bên mang thai hộ) phải có các nội dung cơ bản sau đây:
  - a) Thông tin đầy đủ về bên nhờ mang thai hộ và bên mang thai hộ theo các điều kiện có liên quan quy định tại Điều 95 của Luật này,
  - b) Cam kết thực hiện các quyền, nghĩa vụ quy định tại Điều 97 và Điều 98 của Luật này;
  - c) Việc giải quyết hậu quả trong trường hợp có tai biến sản khoa: hỗ trợ để bảo đảm sức khỏe sinh sản cho người mang thai hộ trong thời gian mang thai và sinh con, việc nhận con của bên nhờ mang thai hộ, quyền và nghĩa vụ của hai bên đối với con trong trường hợp con chưa được giao cho bên nhờ mang thai hộ và các quyền, nghĩa vụ khác có liên quan,
  - d) Trách nhiệm dân sự trong trường hợp một hoặc cả hai bên vi phạm cam kết theo thỏa thuận.
2. Thỏa thuận về việc mang thai hộ phải được lập thành văn bản có công chứng. Trong trường hợp vợ chồng bên nhờ mang thai hộ ủy quyền cho nhau hoặc vợ chồng bên mang thai hộ ủy quyền cho nhau về việc thỏa thuận thì việc ủy quyền phải lập thành văn bản có công chứng. Việc ủy quyền cho người thứ ba không có giá trị pháp lý.
Trong trường hợp thỏa thuận về mang thai hộ giữa bên nhờ mang thai hộ và bên nhờ mang thai hộ được lập cùng với thỏa thuận giữa họ với cơ sở y tế thực hiện việc sinh con bằng kỹ thuật hỗ trợ sinh sản thì thỏa thuận này phải có xác nhận của người có thẩm quyền của cơ sở y tế này.

Điều 97. Quyền, nghĩa vụ của bên mang thai hộ vì mục đích nhân đạo

1. Người mang thai hộ, chồng của người mang thai hộ có quyền, nghĩa vụ như cha mẹ trong việc chăm sóc sức khỏe sinh sản và chăm sóc, nuôi dưỡng con cho đến thời điểm giao đứa trẻ cho bên nhờ mang thai hộ, phải giao đứa trẻ cho bên nhờ mang thai hộ.

2. Người mang thai hộ phải tuân thủ quy định về thăm khám, các quy trình sàng lọc để phát hiện, điều trị các bất thường, dị tật của bào thai theo quy định của Bộ Y tế.

3. Người mang thai hộ được hưởng chế độ thai sản theo quy định của pháp luật về lao động và bảo hiểm xã hội cho đến thời điểm giao đưa trẻ cho bên nhờ mang thai hộ. Trong trường hợp kể từ ngày sinh đến thời điểm giao đưa trẻ mà thời gian hưởng chế độ thai sản chưa đủ 60 ngày thì người mang thai hộ vẫn được hưởng chế độ thai sản cho đến khi đủ 60 ngày. Việc sinh con do mang thai hộ không tính vào số con theo chính sách dân số và kế hoạch hóa gia đình.

4. Bên mang thai hộ có quyền yêu cầu bên nhờ mang thai hộ thực hiện việc hỗ trợ, chăm sóc sức khỏe sinh sản.

Trong trường hợp vì lý do tính mạng, sức khỏe của mình hoặc sự phát triển của thai nhi, người mang thai hộ có quyền quyết định về số lượng bào thai, việc tiếp tục hay không tiếp tục mang thai phù hợp với quy định của pháp luật về chăm sóc sức khỏe sinh sản và sinh con bằng kỹ thuật hỗ trợ sinh sản.

5. Trong trường hợp bên nhờ mang thai hộ từ chối nhận con thì bên mang thai hộ có quyền yêu cầu Tòa án buộc bên nhờ mang thai hộ nhận con.

Điều 98. Quyền, nghĩa vụ của bên nhờ mang thai hộ vì mục đích nhân đạo

1. Bên nhờ mang thai hộ có nghĩa vụ chi trả các chi phí thực tế để bảo đảm việc chăm sóc sức khỏe sinh sản theo quy định của Bộ Y tế.

2. Quyền, nghĩa vụ của bên nhờ mang thai hộ vì mục đích nhân đạo đối với con phát sinh kể từ thời điểm con được sinh ra. Người mẹ nhờ mang thai hộ được hưởng chế độ thai sản theo quy định của pháp luật về lao động và bảo hiểm xã hội từ thời điểm nhận con cho đến khi con đủ 06 tháng tuổi.

3. Bên nhờ mang thai hộ không được từ chối nhận con. Trong trường hợp bên nhờ mang thai hộ chậm nhận con hoặc vi phạm nghĩa vụ về nuôi dưỡng, chăm sóc con thì phải có nghĩa vụ cấp dưỡng cho con theo quy định của Luật này và bị xử lý theo quy định của pháp luật có liên quan, nếu gây thiệt hại cho bên mang thai hộ thì phải bồi thường. Trong trường hợp bên nhờ mang thai hộ chết thì con được hưởng thừa kế theo quy định của pháp luật đối với di sản của bên nhờ mang thai hộ.

4. Giữa con sinh ra từ việc mang thai hộ với các thành viên khác của gia đình bên nhờ mang thai hộ có các quyền, nghĩa vụ theo quy định của Luật này, Bộ luật dân sự và luật khác có liên quan.

5. Trong trường hợp bên mang thai hộ từ chối giao con thì bên nhờ mang thai hộ có quyền yêu cầu Tòa án buộc bên mang thai hộ giao con.

Điều 99. Giải quyết tranh chấp liên quan đến việc sinh con bằng kỹ thuật hỗ trợ sinh sản, mang thai hộ vì mục đích nhân đạo

1. Tòa án là cơ quan có thẩm quyền giải quyết tranh chấp về sinh con bằng kỹ thuật hỗ trợ sinh sản, mang thai hộ.

2. Trong trường hợp chưa giao đưa trẻ mà cả hai vợ chồng bên nhờ mang thai hộ chết hoặc mất năng lực hành vi dân sự thì bên mang thai hộ có quyền nhận nuôi đưa trẻ; nếu bên mang thai hộ không nhận nuôi đưa trẻ thì việc giám hộ và cấp dưỡng đối với đứa trẻ được thực hiện theo quy định của Luật này và Bộ luật dân sự.

Điều 100. Xử lý hành vi vi phạm về sinh con bằng kỹ thuật hỗ trợ sinh sản và mang thai hộ

Các bên trong quan hệ sinh con bằng kỹ thuật hỗ trợ sinh sản, mang thai hộ vi phạm điều kiện, quyền, nghĩa vụ được quy định tại Luật này thì tùy theo tính chất, mức độ vi phạm mà bị xử lý theo trách nhiệm dân sự, hành chính, hình sự.

Điều 101. Thẩm quyền giải quyết việc xác định cha, mẹ, con

1. Cơ quan đăng ký hộ tịch có thẩm quyền xác định cha, mẹ, con theo quy định của pháp luật về hộ tịch trong trường hợp không có tranh chấp.

2. Tòa án có thẩm quyền giải quyết việc xác định cha, mẹ, con trong trường hợp có tranh chấp hoặc người được yêu cầu xác định là cha, mẹ, con đã chết và trường hợp quy định tại Điều 92 của Luật này.

Quyết định của Tòa án về xác định cha, mẹ, con phải được gửi cho cơ quan đăng ký hộ tịch để ghi chú theo quy định của pháp luật về hộ tịch; các bên trong quan hệ xác định cha, mẹ, con; cá nhân, cơ quan, tổ chức có liên quan theo quy định của pháp luật về tố tụng dân sự.

Điều 102. Người có quyền yêu cầu xác định cha, mẹ, con

1. Cha, mẹ, con đã thành niên không bị mất năng lực hành vi dân sự có quyền yêu cầu cơ quan đăng ký hộ tịch xác định con, cha, mẹ cho mình trong trường hợp được quy định tại khoản 1 Điều 101 của Luật này.

2. Cha, mẹ, con, theo quy định của pháp luật về tố tụng dân sự, có quyền yêu cầu Tòa án xác định con, cha, mẹ cho mình trong trường hợp được quy định tại khoản 2 Điều 101 của Luật này.

3. Cá nhân, cơ quan, tổ chức sau đây, theo quy định của pháp luật về tố tụng dân sự, có quyền yêu cầu Tòa án xác định cha, mẹ cho con chưa thành niên, con đã thành niên mất năng lực hành vi dân sự; xác định con cho cha, mẹ chưa thành niên hoặc mất năng lực hành vi dân sự trong các trường hợp được quy định tại khoản 2 Điều 101 của Luật này:

- Cha, mẹ, con, người giám hộ;
- Cơ quan quản lý nhà nước về gia đình;
- Cơ quan quản lý nhà nước về trẻ em;
- Hội liên hiệp phụ nữ.

CHƯƠNG VI

QUAN HỆ GIỮA CÁC THÀNH VIÊN KHÁC CỦA GIA ĐÌNH

Điều 103. Quyền, nghĩa vụ giữa các thành viên khác của gia đình

1. Các thành viên gia đình có quyền, nghĩa vụ quan tâm, chăm sóc, giúp đỡ, tôn trọng nhau. Quyền, lợi ích hợp pháp về nhân thân và tài sản của các thành viên gia đình quy định tại Luật này, Bộ luật dân sự và các luật khác có liên quan được pháp luật bảo vệ.

2. Trong trường hợp sống chung thì các thành viên gia đình có nghĩa vụ tham gia công việc gia đình, lao động tạo thu nhập, đóng góp công sức, tiền hoặc tài sản khác để duy trì đời sống chung của gia đình phù hợp với khả năng thực tế của mình.

3. Nhà nước có chính sách tạo điều kiện để các thế hệ trong gia đình quan tâm, chăm sóc, giúp đỡ nhau nhằm giữ gìn và phát huy truyền thống tốt đẹp của gia đình Việt Nam; khuyến khích các cá nhân, tổ chức trong xã hội cùng tham gia vào việc giữ gìn, phát huy truyền thống tốt đẹp của gia đình Việt Nam.

Điều 104. Quyền, nghĩa vụ của ông bà nội, ông bà ngoại và cháu

1. Ông bà nội, ông bà ngoại có quyền, nghĩa vụ trông nom, chăm sóc, giáo dục cháu, sống mẫu mực và nêu gương tốt cho con cháu; trường hợp cháu chưa thành niên, cháu đã thành niên mất năng lực hành vi dân sự hoặc không có khả năng lao động và không có tài sản

để tự nuôi mình mà không có người nuôi dưỡng theo quy định tại Điều 105 của Luật này thì ông bà nội, ông bà ngoại có nghĩa vụ nuôi dưỡng cháu.

2. Cháu có nghĩa vụ kính trọng, chăm sóc, phụng dưỡng ông bà nội, ông bà ngoại; trường hợp ông bà nội, ông bà ngoại không có con để nuôi dưỡng mình thì cháu đã thành niên có nghĩa vụ nuôi dưỡng.

Điều 105. Quyền, nghĩa vụ của anh, chị, em

Anh, chị, em có quyền, nghĩa vụ thương yêu, chăm sóc, giúp đỡ nhau; có quyền, nghĩa vụ nuôi dưỡng nhau trong trường hợp không còn cha mẹ hoặc cha mẹ không có điều kiện trông nom, nuôi dưỡng, chăm sóc, giáo dục con.

Điều 106. Quyền, nghĩa vụ của cô, dì, chú, cậu, bác ruột và cháu ruột

Cô, dì, chú, cậu, bác ruột và cháu ruột có quyền, nghĩa vụ thương yêu, chăm sóc, giúp đỡ nhau; có quyền, nghĩa vụ nuôi dưỡng nhau trong trường hợp người cần được nuôi dưỡng không còn cha, mẹ, con và những người được quy định tại Điều 104 và Điều 105 của Luật này hoặc còn nhưng những người này không có điều kiện để thực hiện nghĩa vụ nuôi dưỡng.

CHƯƠNG VII

CẤP DƯỠNG

Điều 107. Nghĩa vụ cấp dưỡng

1. Nghĩa vụ cấp dưỡng được thực hiện giữa cha, mẹ và con; giữa anh, chị, em với nhau; giữa ông bà nội, ông bà ngoại và cháu, giữa cô, dì, chú, cậu, bác ruột và cháu ruột; giữa vợ và chồng theo quy định của Luật này.

Nghĩa vụ cấp dưỡng không thế thay thế bằng nghĩa vụ khác và không thể chuyển giao cho người khác.

2. Trong trường hợp người có nghĩa vụ nuôi dưỡng trốn tránh nghĩa vụ thì theo yêu cầu của cá nhân, cơ quan, tổ chức được quy định tại Điều 119 của Luật này, Tòa án buộc người đó phải thực hiện nghĩa vụ cấp dưỡng theo quy định của Luật này.

Điều 108. Một người cấp dưỡng cho nhiều người

Trong trường hợp một người có nghĩa vụ cấp dưỡng cho nhiều người thì người cấp dưỡng và những người được cấp dưỡng thỏa thuận với nhau về phương thức và mức cấp dưỡng phù hợp với thu nhập, khả năng thực tế của người có nghĩa vụ cấp dưỡng và nhu cầu thiết yếu của những người được cấp dưỡng; nếu không thỏa thuận được thì yêu cầu Tòa án giải quyết.

Điều 109. Nhiều người cùng cấp dưỡng cho một người hoặc cho nhiều người

Trong trường hợp nhiều người cùng có nghĩa vụ cấp dưỡng cho một người hoặc cho nhiều người thì những người này thỏa thuận với nhau về phương thức và mức đóng góp phù hợp với thu nhập, khả năng thực tế của mỗi người và nhu cầu thiết yếu của người được cấp dưỡng; nếu không thỏa thuận được thì yêu cầu Tòa án giải quyết.

Điều 110. Nghĩa vụ cấp dưỡng của cha, mẹ đối với con

Cha, mẹ có nghĩa vụ cấp dưỡng cho con chưa thành niên, con đã thành niên không có khả năng lao động và không có tài sản để tự nuôi mình trong trường hợp không sống chung với con hoặc sống chung với con nhưng vi phạm nghĩa vụ nuôi dưỡng con.

Điều 111. Nghĩa vụ cấp dưỡng của con đối với cha, mẹ

Con đã thành niên không sống chung với cha, mẹ có nghĩa vụ cấp dưỡng cho cha, mẹ trong trường hợp cha, mẹ không có khả năng lao động và không có tài sản để tự nuôi mình.

Điều 112. Nghĩa vụ cấp dưỡng giữa anh, chị, em

Trong trường hợp không còn cha mẹ hoặc cha mẹ không có khả năng lao động và không có tài sản để cấp dưỡng cho con thì anh, chị đã thành niên không sống chung với em có nghĩa vụ cấp dưỡng cho em chưa thành niên không có tài sản để tự nuôi mình hoặc em đã thành niên không có khả năng lao động và không có tài sản để tự nuôi mình; em đã thành niên không sống chung với anh, chị có nghĩa vụ cấp dưỡng cho anh, chị không có khả năng lao động và không có tài sản để tự nuôi mình.

Điều 113. Nghĩa vụ cấp dưỡng giữa ông bà nội, ông bà ngoại và cháu

1. Ông bà nội, ông bà ngoại không sống chung với cháu có nghĩa vụ cấp dưỡng cho cháu trong trường hợp cháu chưa thành niên hoặc cháu đã thành niên không có khả năng lao động, không có tài sản để tự nuôi mình và không có người khác cấp dưỡng theo quy định tại Điều 112 của Luật này.

2. Cháu đã thành niên không sống chung với ông bà nội, ông bà ngoại có nghĩa vụ cấp dưỡng cho ông bà nội, ông bà ngoại trong trường hợp ông bà không có khả năng lao động, không có tài sản để tự nuôi mình và không có người khác cấp dưỡng theo quy định của Luật này.

Điều 114. Nghĩa vụ cấp dưỡng giữa cô, dì, chú, cậu, bác ruột và cháu ruột

1. Cô, dì, chú, cậu, bác ruột không sống chung với cháu ruột có nghĩa vụ cấp dưỡng cho cháu trong trường hợp cháu chưa thành niên hoặc cháu đã thành niên không có khả năng lao động và không có tài sản để tự nuôi mình mà không có người khác cấp dưỡng theo quy định của Luật này.

2. Cháu đã thành niên không sống chung với cô, dì, chú, cậu, bác ruột có nghĩa vụ cấp dưỡng cho cô, dì, chú, cậu, bác ruột trong trường hợp người cần được cấp dưỡng không có khả năng lao động và không có tài sản để tự nuôi mình mà không có người khác cấp dưỡng theo quy định của Luật này.

Điều 115. Nghĩa vụ cấp dưỡng giữa vợ và chồng khi ly hôn

Khi ly hôn nếu bên khó khăn, túng thiếu có yêu cầu cấp dưỡng mà có lý do chính đáng thì bên kia có nghĩa vụ cấp dưỡng theo khả năng của mình.

Điều 116. Mức cấp dưỡng

1. Mức cấp dưỡng do người có nghĩa vụ cấp dưỡng và người được cấp dưỡng hoặc người giám hộ của người đó thỏa thuận căn cứ vào thu nhập, khả năng thực tế của người có nghĩa vụ cấp dưỡng và nhu cầu thiết yếu của người được cấp dưỡng; nếu không thỏa thuận được thì yêu cầu Tòa án giải quyết.

2. Khi có lý do chính đáng, mức cấp dưỡng có thể thay đổi. Việc thay đổi mức cấp dưỡng do các bên thỏa thuận; nếu không thỏa thuận được thì yêu cầu Tòa án giải quyết.

Điều 117. Phương thức cấp dưỡng

Việc cấp dưỡng có thể được thực hiện định kỳ hàng tháng, hàng quý, nửa năm, hàng năm hoặc một lần.

Các bên có thể thỏa thuận thay đổi phương thức cấp dưỡng, tạm ngừng cấp dưỡng trong trường hợp người có nghĩa vụ cấp dưỡng lâm vào tình trạng khó khăn về kinh tế mà không có khả năng thực hiện nghĩa vụ cấp dưỡng; nếu không thỏa thuận được thì yêu cầu Tòa án giải quyết.

Điều 118. Chấm dứt nghĩa vụ cấp dưỡng

Nghĩa vụ cấp dưỡng chấm dứt trong các trường hợp sau đây:

1. Người được cấp dưỡng đã thành niên và có khả năng lao động hoặc có tài sản để tự nuôi mình;
2. Người được cấp dưỡng được nhận làm con nuôi;
3. Người cấp dưỡng đã trực tiếp nuôi dưỡng người được cấp dưỡng;
4. Người cấp dưỡng hoặc người được cấp dưỡng chết;
5. Bên được cấp dưỡng sau khi ly hôn đã kết hôn;
6. Trường hợp khác theo quy định của luật.

Điều 119. Người có quyền yêu cầu thực hiện nghĩa vụ cấp dưỡng

Người được cấp dưỡng, cha, mẹ hoặc người giám hộ của người đó, theo quy định của pháp luật về tố tụng dân sự, có quyền yêu cầu Tòa án buộc người không tự nguyện thực hiện nghĩa vụ cấp dưỡng phải thực hiện nghĩa vụ đó.

2. Cá nhân, cơ quan, tổ chức sau đây, theo quy định của pháp luật về tố tụng dân sự, có quyền yêu cầu Tòa án buộc người không tự nguyện thực hiện nghĩa vụ cấp dưỡng phải thực hiện nghĩa vụ đó:

- a) Người thân thích;
- b) Cơ quan quản lý nhà nước về gia đình;
- c) Cơ quan quản lý nhà nước về trẻ em;
- d) Hội liên hiệp phụ nữ.

3. Cá nhân, cơ quan, tổ chức khác khi phát hiện hành vi trốn tránh thực hiện nghĩa vụ cấp dưỡng có quyền đề nghị cơ quan, tổ chức quy định tại các điểm b, c và d khoản 2 Điều này yêu cầu Tòa án buộc người không tự nguyện thực hiện nghĩa vụ cấp dưỡng phải thực hiện nghĩa vụ đó.

Điều 120. Khuyến khích việc trợ giúp của tổ chức, cá nhân

Nhà nước và xã hội khuyến khích tổ chức, cá nhân trợ giúp bằng tiền hoặc tài sản khác cho gia đình, cá nhân có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn, túng thiếu.

CHƯƠNG VIII

QUAN HỆ HÔN NHÂN VÀ GIA ĐÌNH CÓ YẾU TỐ NƯỚC NGOÀI

Điều 121. Bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp của các bên trong quan hệ hôn nhân và gia đình có yếu tố nước ngoài

1. Ở nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam, quan hệ hôn nhân và gia đình có yếu tố nước ngoài được tôn trọng và bảo vệ phù hợp với các quy định của pháp luật Việt Nam và điều ước quốc tế mà Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam là thành viên.

2. Trong quan hệ hôn nhân và gia đình với công dân Việt Nam, người nước ngoài tại Việt Nam có các quyền, nghĩa vụ như công dân Việt Nam, trừ trường hợp pháp luật Việt Nam có quy định khác.

3. Nhà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam bảo hộ quyền, lợi ích hợp pháp của công dân Việt Nam ở nước ngoài trong quan hệ hôn nhân và gia đình phù hợp với pháp luật Việt Nam, pháp luật của nước sở tại, pháp luật và tập quán quốc tế.

4. Chính phủ quy định chi tiết việc giải quyết quan hệ hôn nhân và gia đình có yếu tố nước ngoài nhằm bảo đảm quyền, lợi ích hợp pháp của các bên và bảo đảm thực hiện quy định tại khoản 2 Điều 5 của Luật này.

Điều 122. Áp dụng pháp luật đối với quan hệ hôn nhân và gia đình có yếu tố nước ngoài

1. Các quy định của pháp luật về hôn nhân và gia đình của nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam được áp dụng đối với quan hệ hôn nhân và gia đình có yếu tố nước ngoài, trừ trường hợp Luật này có quy định khác.

Trong trường hợp điều ước quốc tế mà Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam là thành viên có quy định khác với quy định của Luật này thì áp dụng quy định của điều ước quốc tế đó.

2. Trong trường hợp Luật này, các văn bản pháp luật khác của Việt Nam có dẫn chiếu về việc áp dụng pháp luật nước ngoài thì pháp luật nước ngoài được áp dụng, nếu việc áp dụng đó không trái với các nguyên tắc cơ bản được quy định tại Điều 2 của Luật này.

Trong trường hợp pháp luật nước ngoài dẫn chiếu trở lại pháp luật Việt Nam thì áp dụng pháp luật về hôn nhân và gia đình Việt Nam.

3. Trong trường hợp điều ước quốc tế mà Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam là thành viên có dẫn chiếu về việc áp dụng pháp luật nước ngoài thì pháp luật nước ngoài được áp dụng.

Điều 123. Thẩm quyền giải quyết các vụ việc hôn nhân và gia đình có yếu tố nước ngoài

1. Thẩm quyền đăng ký hộ tịch liên quan đến các quan hệ hôn nhân và gia đình có yếu tố nước ngoài được thực hiện theo quy định của pháp luật về hộ tịch.

2. Thẩm quyền giải quyết các vụ việc hôn nhân và gia đình có yếu tố nước ngoài tại Tòa án được thực hiện theo quy định của Bộ luật tố tụng dân sự.

3. Tòa án nhân dân cấp huyện nơi cư trú của công dân Việt Nam hủy việc kết hôn trái pháp luật, giải quyết việc ly hôn, các tranh chấp về quyền và nghĩa vụ của vợ chồng, cha mẹ và con, về nhân cha, mẹ, con, nuôi con nuôi và giám hộ giữa công dân Việt Nam cư trú ở khu vực biên giới với công dân của nước láng giềng cùng cư trú ở khu vực biên giới với Việt Nam theo quy định của Luật này và các quy định khác của pháp luật Việt Nam.

Điều 124. Hợp pháp hoá lãnh sự giấy tờ, tài liệu về hôn nhân và gia đình

Giấy tờ do cơ quan có thẩm quyền của nước ngoài lập, cấp hoặc xác nhận để sử dụng giải quyết các vụ việc hôn nhân và gia đình thì phải được hợp pháp hoá lãnh sự, trừ trường hợp được miễn hợp pháp hoá lãnh sự theo điều ước quốc tế mà Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam là thành viên hoặc theo nguyên tắc có đi có lại.

Điều 125. Công nhận, ghi chú bản án, quyết định của Tòa án, cơ quan có thẩm quyền của nước ngoài về hôn nhân và gia đình

1. Việc công nhận bản án, quyết định về hôn nhân và gia đình của Tòa án nước ngoài có yêu cầu thi hành tại Việt Nam được thực hiện theo quy định của Bộ luật tố tụng dân sự.

2. Chính phủ quy định việc ghi vào sổ hộ tịch các việc về hôn nhân và gia đình theo bản án, quyết định của Tòa án nước ngoài mà không có yêu cầu thi hành tại Việt Nam hoặc không có đơn yêu cầu không công nhận tại Việt Nam, quyết định về hôn nhân và gia đình của cơ quan khác có thẩm quyền của nước ngoài.

Điều 126. Kết hôn có yếu tố nước ngoài

1. Trong việc kết hôn giữa công dân Việt Nam với người nước ngoài, mỗi bên phải tuân theo pháp luật của nước mình về điều kiện kết hôn, nếu việc kết hôn được tiến hành tại cơ quan nhà nước có thẩm quyền của Việt Nam thì người nước ngoài còn phải tuân theo các quy định của Luật này về điều kiện kết hôn.

2. Việc kết hôn giữa những người nước ngoài thường trú ở Việt Nam tại cơ quan có thẩm quyền của Việt Nam phải tuân theo các quy định của Luật này về điều kiện kết hôn.

Điều 127. Ly hôn có yếu tố nước ngoài

1. Việc ly hôn giữa công dân Việt Nam với người nước ngoài, giữa người nước ngoài với nhau thường trú ở Việt Nam được giải quyết tại cơ quan có thẩm quyền của Việt Nam theo quy định của Luật này.

2. Trong trường hợp bên là công dân Việt Nam không thường trú ở Việt Nam vào thời điểm yêu cầu ly hôn thì việc ly hôn được giải quyết theo pháp luật của nước nơi thường trú chung của vợ chồng, nếu họ không có nơi thường trú chung thì giải quyết theo pháp luật Việt Nam.

3. Việc giải quyết tài sản là bất động sản ở nước ngoài khi ly hôn tuân theo pháp luật của nước nơi có bất động sản đó.

Điều 128. Xác định cha, mẹ, con có yếu tố nước ngoài

1. Cơ quan đăng ký hộ tịch Việt Nam có thẩm quyền giải quyết việc xác định cha, mẹ, con mà không có tranh chấp giữa công dân Việt Nam với người nước ngoài, giữa công dân Việt Nam với nhau mà ít nhất một bên định cư ở nước ngoài, giữa người nước ngoài với nhau mà ít nhất một bên thường trú tại Việt Nam theo quy định của pháp luật về hộ tịch.

2. Tòa án có thẩm quyền của Việt Nam giải quyết việc xác định cha, mẹ, con có yếu tố nước ngoài đối với trường hợp quy định tại khoản 2 Điều 88, Điều 89, Điều 90, khoản 1, khoản 5 Điều 97, khoản 3, khoản 5 Điều 98 và Điều 99 của Luật này; các trường hợp khác có tranh chấp.

Điều 129. Nghĩa vụ cấp dưỡng có yếu tố nước ngoài

1. Nghĩa vụ cấp dưỡng tuân theo pháp luật của nước nơi người yêu cầu cấp dưỡng cư trú. Trường hợp người yêu cầu cấp dưỡng không có nơi cư trú tại Việt Nam thì áp dụng pháp luật của nước nơi người yêu cầu cấp dưỡng là công dân.

2. Cơ quan có thẩm quyền giải quyết đơn yêu cầu cấp dưỡng của người quy định tại khoản 1 Điều này là cơ quan của nước nơi người yêu cầu cấp dưỡng cư trú.

Điều 130. Áp dụng chế độ tài sản của vợ chồng theo thỏa thuận; giải quyết hậu quả của việc nam, nữ chung sống với nhau như vợ chồng mà không đăng ký kết hôn có yếu tố nước ngoài

Trong trường hợp có yêu cầu giải quyết việc áp dụng chế độ tài sản của vợ chồng theo thỏa thuận, quan hệ nam, nữ chung sống với nhau như vợ chồng mà không đăng ký kết hôn có yếu tố nước ngoài thì cơ quan có thẩm quyền của Việt Nam áp dụng các quy định của Luật này và các luật khác có liên quan của Việt Nam để giải quyết.

CHƯƠNG IX

ĐIỀU KHOẢN THI HÀNH

Điều 131. Điều khoản chuyển tiếp

1. Quan hệ hôn nhân và gia đình được xác lập trước ngày Luật này có hiệu lực thì áp dụng pháp luật về hôn nhân và gia đình tại thời điểm xác lập để giải quyết.

2. Đối với vụ việc về hôn nhân và gia đình do Tòa án thụ lý trước ngày Luật này có hiệu lực mà chưa giải quyết thì áp dụng thủ tục theo quy định của Luật này.

3. Không áp dụng Luật này để kháng nghị theo thủ tục giám đốc thẩm, tái thẩm đối với vụ việc mà Tòa án đã giải quyết theo quy định của pháp luật về hôn nhân và gia đình trước ngày Luật này có hiệu lực.

Điều 132. Hiệu lực thi hành

Luật này có hiệu lực thi hành từ ngày 01 tháng 01 năm 2015.

Luật Hôn nhân và gia đình số 22/2000/QH10 hết hiệu lực kể từ ngày Luật này có hiệu lực.

Điều 133. Quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành

Chính phủ quy định chi tiết các điều, khoản được giao trong Luật.

Tòa án nhân dân tối cao chủ trì phối hợp với Viện Kiểm sát nhân dân tối cao và Bộ Tư pháp hướng dẫn thi hành các điều, khoản được giao trong Luật.

Luật này đã được Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam khóa XIII, kỳ họp thứ 7 thông qua ngày 19 tháng 6 năm 2014./.

Bộ Tư pháp Liên hệ Phản hồi

CÔNG THÔNG TIN ĐIỆN TỬ BỘ TƯ PHÁP

Địa chỉ: 60 Trần Phú, Ba Đình, Hà Nội. Điện thoại: 04 62739718 - Fax: 04 62739359. Email: banbientap@moj.gov.vn; cntt@moj.gov.vn.

Giấy phép cung cấp thông tin trên internet số 28/GP-BC ngày 25/03/2005.

Trưởng Ban biên tập: Nguyễn Tiến Dũng - Cục trưởng Cục Công nghệ thông tin.

Ghi rõ nguồn Công thông tin điện tử Bộ Tư pháp (www.moj.gov.vn) khi trích dẫn lại tin từ địa chỉ này.

婚姻及家庭法

2014 年 6 月 19 日，河內

越南國會：QH13/2014/52

依據越南社會主義共和國憲法；國會頒布婚姻及家庭法

第五章

父母、子女關係

第二目

確認父、母、子女

第 88 條 確認為父、母

1. 子女於婚姻存續中出生，或其母於婚姻存續中懷孕，所生子女為夫妻共同之子女。
自子女出生日起回溯於婚姻終止時 300 天內所生之子女，視為夫妻於婚姻存續中所生。
子女於結婚登記前出生，且由父母承認者，為其共同之子女。
2. 如父母欲否認其為子女，則須提出證據並訴請法院判決。

第 89 條 確認為子女

1. 經否認為父母者，得訴請法院判決確認是否為其子女。
2. 經承認為父母者，得訴請法院判決否認為其子女。

第 90 條 確認父、母之權利

1. 縱父母已死亡，子女仍有權確認其父母。
2. 成年子女則有權確認其父親，無須經母親同意；確認母親時，亦無須經父親之同意。

第 91 條 確認子女之權利

1. 縱子女已死亡，父母仍有權確認其子女。
2. 縱父現有妻或母現有夫，確認子女無須他方同意。

第八章

涉外婚姻及家庭

第 121 條 保護涉外婚姻家庭各方之權利

1. 在越南社會主義共和國，涉外婚姻及家庭關係受越南社會主義共和

國法律及越南締結或所參加的國際條約之規定保障並保護。

2. 在越南之外國人與越南公民婚姻與家庭的關係存續中，享有和越南公民相同的權利、義務，但越南法律另有規定者，不在此限。
3. 越南社會主義共和國保護在國外越南公民有合於本國法律、所在國及國際條例所定婚姻、家庭之權利。
4. 涉外婚姻及家庭關係問題之解決，政府詳細規定各方相關權利於本法第 5 條第 2 款中。

(第 5 條第 2 款：禁止以下行為：

- 1) 假結婚，假離婚。
- 2) 童婚，強迫、詐欺及阻礙結婚。
- 3) 已有夫或妻但與他人結婚或同居，未有夫或妻但與有婚姻關係之人結婚或同居者。
- 4) 與直系血親、三代同姓近親、養父母與養子女、曾為養父母及養子女、曾為公公與媳婦、曾為岳母與女婿、曾為繼父與繼女、曾為繼母與繼子關係結婚或同居者。
- 5) 婚姻中要求財產。
- 6) 強迫、詐欺及阻礙離婚。
- 7) 以交易行為人工受孕方式產子、選擇胎兒性別、無性生殖。
- 8) 家庭暴力。
- 9) 利用婚姻及家庭販賣人口、勞力剝削、性侵害或其他以利益為目的之行為。)

第 122 條 對於涉外婚姻及家庭關係的法律適用

1. 越南社會主義共和國婚姻及家庭之各項規定得適用於涉外婚姻及家庭關係，本法另有其他規定者除外。
越南社會主義共和國有簽訂或參與之國際條約另有規定者，優先適用該條約。
2. 本法中，有其他越南法律文件引用國外法律加以適用，且適用效果不違背本法第 2 條規定之基本原則者，則國外法律得適用之。
反之，若國外法律反致引用本國法律為據，則適用越南婚姻及家庭法。

(第 2 條：婚姻與家庭的基本原則

1. 自願且進步的婚姻、一夫一妻、夫妻平等
2. 各種族、宗教越南公民間、有宗教者與無宗教者間、有信仰者與無信仰者間、越南公民與外國人間之婚姻均受法律尊重及保護。
3. 建立安康、進步、幸福的家庭，各家庭成員有義務尊重、關心、照顧、互助，對子女無差別對待。

4. 國家、社會及家庭有責任維護弱小者、高齡者及身障者在婚姻、家庭中的權益；協助婦女落實女性高貴的功能性，執行家庭計畫化。
  5. 繼承並發揮傳統文化、越南民族婚姻及家庭的美好道德。）
3. 如引用越南社會主義共和國有簽訂或參與之國際條約，則得適用該條約。

第 128 條 涉外確認父母、子女關係

1. 越南戶政機關有權解決確認涉外無爭議之親子關係，包含其中一方為越南人、雙方為越南人但至少有一方在國外定居、雙方為外國人但至少其中一方依越南戶籍法律規定長住於越南之情形。
  2. 本法第 88 條第 2 款、第 89 條、第 90 條、第 97 條第 1 款及第 5 款、第 98 條第 3 款及第 5 款及第 99 條以及其他具爭議的情形，越南法院有權審理涉外親子關係之確認。
- (第 97 條～第 99 條為代理孕母的相關規定，自 2015 年起人道目的之代理孕母合法)